FREEWAVE

25ste jaargang, nummer 339

Februari 2002

maandelijks mediamagazine

FREE WAVE

COLOFON

Exploitatie: Stichting Media Communicatie
Hoofdredacteur: Hans Knot
Lay Out: Jan van Heeren
Druk: EPC

Vaste Medewerkers:
Walter du Bateau, Michel van Hooff (Nederland); Rene Burcksen, Jan Hendrik Kruidenier (VS); Jelle Knot (Internationaal); Eric Wiltshire (Satelliet); Ingo Paternoster (Duitsland); Gijs van der Heuvel (Caribisch Gebied); Howard Rose (England); Etienne Kerremans (België)

Verantwoordelijke Uitgever
Stichting Media Communicatie
Postbus 53121
1007 RC Amsterdam

Correspondentieadres:
Hans Knot, Postbus 102, 9700 AC Groningen

Lidmaatschap:

Nederland:	Euro 23,-
Europa:	Euro 28,-
Rest v/d wereld:	Euro 34,50

Einde abonnement?
Op de adresband staat de datum waarop het abonnement afloopt. Vernieuw dit tijdig!
Voortaan a.u.b uw eigen adres vermelden onder mededelingen van uw overschrijving (zowel via een overschrijvingskaart als elektronisch).
U kunt evenueel uw adresgegevens doormailen/ opsturen met verwijzing naar de overschrijving.

Transacties:
Postgiro 4065700
t.n.v. Stichting Media Communicatie, Amsterdam
(met vermelding eigen adresgegevens)

Verzending:
Eventuele klachten inzake verzending, onregelmatige ontvangst en adreswijziging ten alle tijden richten aan: Stichting Media Communicatie, Postbus 53121, 1007 RC Amsterdam

Advertentietarieven:

	eenmalig	tweemalig
1/1 pagina:	euro 23,-	euro 34,50
1/2 pagina:	euro 14,-	euro 23,-
1/4 pagina:	euro 10,-	euro 16,-

Kleinere advertenties zijn niet mogelijk.

INLEIDING

Beste Lezers,

Welkom bij het februarinummer waarin U tal van bekende rubrieken tegenkomt. Maar ook een prachtig historisch verhaal over het ontstaan van de radio in Argentinië. Tevens blikt Rob Olthof terug op zijn televisiekijkgedrag en is er een voorpublicatie over het 3e deel van de serie boeken over Radio Mi Amigo in dit nummer terug te vinden. De service van banken en de giro worden steeds slechter waardoor de adresvermelding op de afschriften niet staan vermeld en sommige betalingen bij SMC niet zijn te traceren. Doet U een betaling, vermeldt dan altijd het adres op de overschrijvingskaart. SMC is U dankbaar. Nog enkele weken en de radiodag is daar, voor die tijd proberen we U ook nog het maartnummer te sturen. Andermaal veel leesplezier.

Hans Knot

INHOUD

Perikelen (p. 3)
Heden en verleden (p. 5)
Nederland Mediawarland (p. 11)
Nieuws uit Belgie (p. 13)
Nieuws uit Engeland (p. 15)
50 jaar TV in Nederland en SMC (p. 16)
Foto's Radio Mercur (p. 19)
Gekke hobbyisten op een dak (p. 20)
Herinneringen aan Mi Amigo deel 3 (p. 23)
Recensies (p. 27)
Radio Carline: een vijfde opstart (p. 29)
Internet surftips (p. 32)

Elke auteur en adverteerder is verantwoordelijk voor zijn/haar eigen publicatie. Zonder toestemming van de redactie is gehele of gedeeltelijke overname, in welke vorm dan ook, uit deze Freewave niet toegestaan.

FOTO'S
Indien niet anders vermeld zijn alle foto's uit het Freewave archief.

Fotocollage pagina 31:
vlnr en van boven naar beneden:
Sietse Brouwer opent de zender om 12.00 uur, Anne Hondema, Rob Ashard, Dave Foster, Stevie Gordon ontkurkt de champagne, Barry James & Stevie Gordon, Barry James & Alan Beech, Graham Gill, supporters & Peter Fransz, Graham L. Hall, de opening aan boord van het partyschip.

OMSLAG

Foto: Mebo II, augustus 1974

© Luc van Heeren

PERIKELEN

VR 30 NOV: Patrick Castelain heeft als general manager van TMF Vlaanderen ontslag genomen na onenigheden over de lokale beslissingsmacht bij het dagelijkse beleid van het succesvolle muziekstation. Sinds het Pan-Europese muziekstation MTV de Vlaamse en Nederlandse TMF-stations overgenomen heeft, wil MTV het management van de verschillende afdelingen herstructureren. Patrick Castelain heeft drie jaar geleden TMF in Vlaanderen vanuit het niets opgestart tot een door jongeren druk bekeken muziekstation.

DEC 3: Provinciale Staten van Noord Holland hebben alsnog besloten dat de regionale omroep Radio Noord Holland en de omroep AT5 in de komende jaren zullen moeten gaan fuseren. Wel zullen er dan twee regiojournaals komen, één voor de provincie Noord Holland en één voor Groot Amsterdam. De fusie is tot stand gekomen nadat duidelijk werd dat financieel gezien er geen toekomst zou zijn voor beide omroepen als onafhankelijke organisaties.

Studio Radio Noord Holland © R Noord Holland

DEC 5: Vandaag wordt bekend dat de uren die Corné Klijn door zijn vertrek naar de TROS op Radio 3 achterlaat worden ingenomen door Isabelle Brinkman. Zij presenteert nu de uren tussen 8 en 10 in de avond. Hopelijk gaat Isabelle lekker scoren en brengt ze de luistercijfers weer omhoog naar de tijden van Frits Spits.

DEC 7: Vandaag doet het luisteren naar Radio10FM even terugdenken aan 29 februari 1972 toen we de gehele dag naar Beatlesongs mochten luisteren op Radio Veronica. Ieder uur komen zes songs van The Beatles of George Harrison voorbij, ter nagedachtenis van de vorige week overleden George Harrison. Vanaf 11 december is er iedere avond de Beatles Story tussen 7 en 8 uur. Goed initiatief Tom.

DEC 9: Zo ben je het ene moment Veejay bij TMF, rommelt wat verder door de televisiewereld om toch wel degelijk succesvol bij BNN uit de buis te springen, wordt je opeens gevraagd om medepresentator te worden, tezamen met andere bekende Nederlandse televisiepersoonlijkheden, tijdens het huwelijk van Maxima en Alexander. Het overkomt Bridget in februari en, zo stelt ze in een interview: 'Ik heb het altijd al leuk gevonden om mensen te kunnen ontleden, er is niets mooiers'.

DEC 11: RTL gaat hij verlaten om bij Foster Parents Plan de boel weer op poten te zetten en te proberen de vele verloren leden terug te werven. We hebben het over de zeer bescheiden maar uitstekende vakman Rolph Pagano. De roots zijn zeker terug te vinden gezien zijn vader, Leo, ook bescheiden was maar tevens een zeer goede vakman met hart voor zijn vak.

DEC 12: Andermaal is de populariteit van de internetsites van de diverse regionale omroepen onderzocht. Liefst 12.447 stemmen werden er uitgebracht door de luisteraars van deze stations. Het ligt er hierbij natuurlijk ook aan in hoeverre de programmamakers van de diverse stations het belangrijk vonden dat hun site het populairste werd en dus de luisteraars met herhaling opriepen te stemmen. Omroep Brabant haalde de eerste plek met 21% terwijl de luisteraars van Omroep Flevoland het minst te spreken waren. Slechts 2% stemde voor deze site.

DEC 13: Opruiing is de reden van de overheid in Israël om een aanslag te plegen op de zendmast van het radiostation The Voice of Palestina. Je vraagt je af of er niet sprake is van het verhinderen van vrije meningsuiting. En ondertussen gaat Arutz Sheva met haar rechts georiënteerde programma's rustig voort, zonder een enkele vorm van druk van de regering van Israël.

DEC 13: Na een kort ziekbed is in Soest op 60-jarige leeftijd Rene Eijbersen komen te overlijden. Rene was één van de boegbeelden van de NCRV in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw. Zo presenteerde hij onder meer jarenlang het pro-

gramma 'Hier en Nu'. In de begin jaren negentig trok hij zich uit de actieve televisiepresentatie terug.

DEC 15: De onderhandelingen tussen de eigenaren van het televisiemuziekstation The Box en de Vereniging Veronica verlopen uitstekend. Het ziet er naar uit dat een terugkeer van Veronica via de televisie definitief wordt en dat men per 15 april aanstaande met hernieuwde programmering kan beginnen. Overdag blijven de clips, daarna is het tijd voor Veronica TV. Dit zal eerst mondjesmaat gebeuren met een uur per dag, later met meer uren.

DEC 17: Niets is slechter dan blunderen in het Journaal. Zo gebeurde dit vandaag bij de NOS alwaar men een item had over het hedendaagse gebruik van vreemde talen op school. Het gaat steeds slechter op de scholen en er zou voor gepleit moeten worden dat er weer minimaal twee buitenlandse talen worden gesproken naast het Nederlands. Tot zo ver goed. Afrondend werd geconcludeerd: 'Beter één taal goed spreken dan meerdere slecht', waarmee het doel van het item weer geheel werd afgebroken.

DEC 18: Het kon natuurlijk niet uitblijven dat ook zij, Katja Schuurman, eens zou worden uitgeroepen tot de tv babe van het jaar. Immers duizenden mannen die thuis niet tevreden zijn hebben zowat tot in de kijkkast gezeten om dit poppetje te kunnen bekijken. Ook schijnt een bepaald percentage mensen te kikken op Kelly van Big Brother. Wel een Brother was ze eens. Nu ze zuster is mag ze ook nog eens naakt in de Playboy.

DEC 19: Voor sommigen raar maar toch waar: Hennie Stoel is verkozen tot de populairste nieuwslezer, kort erop gevolgd door Harmen Siezen. In opdracht van de VARA werd een onderzoek gehouden onder 1200 kijkers door de Dienst Kijk en Luister Onderzoek van de NOS, waarbij bovenstaand resultaat het belangrijkste was.

DEC 20: CNN komt met excuses gezien het gezicht van Hitler de afgelopen week een fractie van een seconde was te zien in een item over Bin Laden. Per ongeluk zou dit beeldje erin zijn gemonteerd bij het digitaal monteren. Hitler zou zijn achtergebleven op de harde schijf na een eerdere montage. Tja, de dienstdoende technicus wilde waarschijnlijk met de montage zien hoeveel mensen een snel herkenningsvermogen hadden. Want in toevallig geloven we in dit geval niet.

DEC 20: In het huidige pand van KinkFM wil de Vereniging Veronica een horecaonderneming starten waarin de toekomst veel live programma's vandaan kunnen worden uitgezonden. Het zal enige tijd van voorbereiding met zich mee brengen maar men denkt in 2003 het gebouw te kunnen heropenen.

DEC 22: Afgelopen, finito, alleen nog programma's voor alle leeftijden. Uitgekeken op tweederangs bloot. Het Duitse RTL2 ziet geen brood meer in seks op de late avond en zal vanaf 1 januari aanstaande alleen nog maar verstandige programma's gaan uitzenden. Vanwege de vele softseks programma's staat men bekend als het meest ranzige station in Duitsland.

DEC 23: Het Commissariaat voor de Media heeft besloten dat Noordzee FM drastisch haar programmering moet wijzigen. Wegens overtreding van de programma-invulling dient men allereerst een boete te betalen van 50.000 gulden. Daarnaast dient men binnen drie maanden 25% aan Nederlands product te brengen en binnen zes maanden moet dit zijn opgevoerd naar liefst 40%.

DEC 27: Bertelsmann heeft bekend gemaakt dat het RTL (CLT/Ufa) totaal wil gaan inlijven middels het opkopen van de aandelen. Eerst gaat men haar aandeel naar 89% verhogen. Daartoe heeft men de aandelen overgenomen van het Britse Pearson. Dit betekende een bedrag van 1,5 miljard Euro dat is neergeteld voor de overname van 22%.

DEC 29: BBC Radio 2 bracht een mooie ode aan de lange loopbaan van Alan Freeman. De man die de mensen boven de 50 jaar al in de begin jaren zestig via de draadomroep in Nederland iedere zondagmiddag aan de radio deed kluisteren met zijn 'Pick of the Pops'. Met veer-

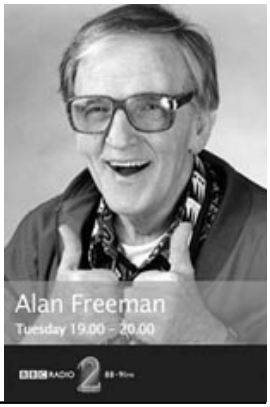

tig jaar binnen de radio industrie waren het niet alleen collega presentatoren die in het programma hun zegje deden maar ook artiesten als Jimmy Page en Paul McCartney. En bovendien was het weer eens wat anders als al die ellendige hitlijsten die in deze periode op de diverse stations zijn te horen.

MICHEL VAN HOOFF EN HANS KNOT

HEDEN EN VERLEDEN

Radiodag
Nog een paar weken en dan is het zover, de radiodag die dit jaar wordt gehouden op zaterdag 2 maart aanstaande. Zoals de laatste jaren al gebruikelijk, hebben we andermaal gekozen voor de locatie Koningszaal bij Artis, Plantage Middenlaan 41-43 in Amsterdam. Donateurs van SMC hebben gratis toegang tot de radiodag. Niet donateurs betalen tijdens de radiodag 10 Euro toegang.

Pieter Damave en Hans ten Hoge (Hogendoorn)
Wat betreft het programma van de radiodag kunnen we melden dat het programma zo goed als compleet is. Met de eerste bekendmaking, eerder per e-mail, reageerden twee mensen dat ze graag als gast wilden komen. Brian Anderson uit Schotland. Hij werkte voor Radio Caroline en Radio Mi Amigo International en runt heden ten dage een syndicate firma, die radioprogramma's grootschalig verspreid in Azië. Ook Johnny Lewis meldde dat hij zijn baas al gemeld het eerste weekend van maart niet te kunnen werken op 2 maart. Johnny werkte onder meer bij Radio Caroline, The Voice of Peace en Laser 730. Half september meldde Pieter Damave dat hij en zijn voormalige collega van RNI, Hans ten Hoge (Hogendoorn), ook van plan zijn op 2 maart langs te komen. En wie weet zit er nog een verrassing in het vat. Ook zal Paul Rusling aanwezig zijn om te verhalen rond de nieuwste ontwikkelingen over het MannMusic project en zal het boek, door zijn dochter geschreven, te doop worden gehouden.

Pieter Damave bij RNI

Vredesstation?
ZA 1 DEC: We vernemen dat er momenteel niet te veel activiteiten gaande zijn als het gaat om de plannen van Harry de Winter en zijn vredesstation dat hij wil voor de kust van Israël. Hij zou behoorlijk geschrokken zijn van bepaalde personen die zich bij hem opdrongen. Ook had hij, voordat iemand hem op Mike Brand wees, nog nooit van deze uitstekende journalist uit Israël gehoord. Een insider vertelde me onlangs zijn mening over de plannen van De Winter: 'Ze hebben ontzettend veel geld, een duur huis, snelle en vooral luxe auto's, geen zin meer in een vriendin naast de vrouw en gooien een luchtballon op. Het verhaal komt in het Veronicablad en zie daar een nieuw zendschip is binnenkort werkelijkheid. Maar niet heus. Hij heeft zijn naam in de publiciteit gekregen en is zo geschrokken van de lieden van diverse pluimage die op zijn plannen afkwamen, dat hij het idee alweer naar '0' heeft teruggedraaid. Afwachten of de insider, die zelf ook niet vies is van Eurotekens, gelijk krijgt of niet.

Daar zijn ze weer, de aanvullingen
ZA 1 DEC: En niet zo weinig ook. Allereerst meldde Dave Wilson ons dat 'I'll see you in my dreams van het orkest van Victor Sylvester uit 1962 werd gebruikt door Henk Terlingen in 'Help er zit een olifant in de tram' op Radio Veronica. Wat we nog niet in onze lange lijst hadden was dat 'Rainbow Valley' van The Love Affair ook werd gebruikt voor een Veronica Actie jingle in 1973. Dan beluisterde ik een aantal oude programma's van Caroline North en kwam daar een jingle in tegen voor Tony Prince: The Kinky, Silly, Surfy, Psychodelic One, The Prince Tony Show. Wel in deze jingle liefst vijf verschillende nummers, die werden verwerkt: 'You really got me' van The Kinks, 'Positively 4th Street' van Bob Dylan, 'California girls' van The Beachboys, 'All along the watch tower' van Jimi Hendrix en 'She loves you' van The Beatles.

Dave Baby Cortez
Ook van deze organist nog een aantal nummers die we niet hadden opgenomen. 'First Serving' werd gebruikt door Bob Stewart op Caroline North als filler. Op Radio 270 werd als filler 'The whistling

organ' gebruikt. Niet eerder werd door mij opgemerkt dat het nummer 'Numero Cinqo' van Herb Alpert werd gebruikt op Radio 355 ter aankondiging van het uit de lucht gaan in augustus 1967, een spot die de laatste weken zeer frequent werd gedraaid. Het nummer werd ook als filler gebruikt op Radio London.

Perrey and Kingsley
De mannen, die het eerst experimenteerden met synthesizers en afkomstig uit Canada, werden veel gebruikt op de zeezenders met hun prachtige LP's. Al heel wat nummers stonden al in onze lijst, maar daar kunnen de volgende nummers nog bij. 'The Elephant never forgets', 'The Savers' en 'Electric can can'. Ze werden alle drie gebruikt voor jingles op de internationale service van Radio Atlantis. Het nummer 'Main street electrical parade' werd gebruikt op RNI als filler. Tenslotte nog het nummer 'Flip Flap' van Peter Hen. Die kun je combineren met de Vlaamse service van Radio Atlantis, evenals een filler. Luisterend naar een oud programma van Mark Slate op RNI in 1972 hoorden we een promo voor de Brian McKenzie Rock and Roll Special, waarbij Great Balls of fire van Jerry Lee Lewis en Rock around the clock van Bill Haley and the Comets werden gebruikt. Tenslotte in dit blokje: de tune van 'Stan Haag Vandaag' op Radio Veronica en Radio Mi Amigo was: Guitars Galore - George Barnes.

Stan Haag
MA 3 DEC: Vandaag komt het trieste bericht binnen dat op 81-jarige leeftijd in België Stanislav Haag (Stan) is komen te overlijden. Stan maakte in eerste instantie in de jaren vijftig en zestig grote forure met het schrijven van vele songteksten

Stan Haag, oktober 2000 © JvH

linksboven: Stan Haag, ca. 1975

voor even zovele artiesten. Daarna werd hij in dienst genomen, op freelance basis, door de Nederlandse service van Radio Luxembourg. In de eind jaren zestig waren de directieleden van Radio Veronica, de gebroeders Verwey, zo slim Stan een vaste baan aan te bieden bij Radio Veronica. Hier bleef hij actief tot eind augustus 1974. Een jaar later zou hij in dienst treden bij Radio Mi Amigo, waar ook zijn toenmalige vrouw Michelle, aan het werk kon als presentatrice.

Spanje
Dit betekende dat de familie Haag naar het Spaanse Playa de Aro verkaste. Men zou het daar tot eind 1977 volhouden, alvorens te verhuizen naar 't Harde op de Veluwe. Meningsverschillen met Sylvain Tack en Belgische medewerkers en het gegeven dat de toestand van het zendschip MV Mi Amigo slecht was, was de reden van het vertrek bij Radio Mi Amigo. Na enkele jaren vertrok Stan bij zijn vrouw en verliet Nederland om zich in België te vestigen. Ook hier werd hij veelvuldig gehoord, onder meer op het lokale radiostation Radio Noordzee. Tijdens de Veronica reünie in 1999 kwam Stan nogmaals naar Hilversum om zijn oude bekenden nog eens terug te zien en vorig jaar was hij nog te horen op Radio Magdalena, waarbij te merken was dat hij zijn manier van presenteren nog steeds niet was verloren. Met Stan gaat één van de belangrijkste presentatoren uit de commerciële radioscène van de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw heen.

Als eerste
Het AVRO radioprogramma SCHIFFERS.FM maakte het nieuws over de dood van Stan Haag als eerste bekend na een telefoontje van oud Mi Amigo deejay Bert Bennett (Wijfjes). De redactie

ging op zoek en sprak om 14.45 uur met Tineke de Nooij in Zuid Afrika. Zij was geschokt door zijn dood. In 1999 zag ze hem nog op een reünie en toen ging het 'niet al te best' met Stan. Vervolgens stuurde men vanuit de AVRO een mail naar het ANP, dat het later die middag op 'het net' zette. Om 17 uur was de melding te horen in het NOS radionieuws.

Radio Noord Holland

MA 3 DEC: Op het regionale radiostation Radio Noord Holland wordt vanavond stil gestaan bij het overlijden van Stan Haag, waarbij Hans Knot te gast is. Tevens wordt ingegaan op een stukje almanak geschiedenis, zoals het regionale station iedere werkavond programmeert. De dag, 3 december, betekende in 1964 de publicatie in het staatsblad van het aannemen van de anti-REMwet, door de Eerste Kamer. Met 57 stemmen voor en 9 stemmen tegen (VVD en PSP) werd destijds besloten dat er gehandeld kon worden tegen illegale platformen, waarbij de poten op het continentale plat waren verankerd. Met andere woorden, justitie kon ingrijpen tegen de uitzendingen van Radio en TV Noordzee, die uitzonden vanaf het REM eiland voor de kust van Noordwijk.

Anne Hondema en Peter Moore © JvH

Caroline en de kabel

DI 4 DEC: Rob Olthof heeft, net als vele anderen, zo zijn twijfels rond het eventueel slagen van het Caroline kabelproject in Nederland. Niet alleen de kabelmaatschappij en de BUMA zal moeten worden betaald maar ook zullen daadwerkelijk goede presentatoren en adverteerders moeten worden aangetrokken tot een goed succes. Ondanks dat het initiatief uit Harlingen afkomstig is van Sietse Brouwer en zijn team, blijkt achter de schermen Ronan O'Rahilly en Peter Moore invloed te hebben. Op voorstel Bob LeRoi te benaderen voor een programmapresentatie werd gemeld dat dit niet door kon gaan omdat deze niet door één bocht kan met O'Rahilly. Nu is ons al anderhalf jaar geleden de achtervolgingswaanzin bekend geworden, waarin Peter Moore al vrezend na het succes van de Carolineconventie in Engeland, meldde dat men Bob LeRoi in de gaten moest worden gehouden. Reden is hét succes en daarmee de angst dat de Carolineorganisatie door Bob zou worden overgenomen. In plaats er zelf iets van te maken in Engeland weert men de krachtige persoonlijkheden die zeker wel verstand van het opzetten van een radiostation hebben.

Op de loonlijst

Rob vraagt zich ook terecht af of Ronan misschien de baas is van Caroline Nederland dan wel Sietse en de zijnen bij hem op de loonlijst staan. Laten we toch helder blijven en vooral het volgende goed onder de ogen houden: 1968 MV Mi Amigo en MV Fredericia, door Wijsmuller weggesleept in verband met niet betalen van rekeningen door de Carolineorganisatie uit Engeland. O'Rahilly doet niets, want de zaken in die tijd werden gerund door ene Philip Solomon. Behalve zwaaien naar fans komt er niets uit de man in financieel of organisatorisch opzicht. 1972: ene Gerard van Dam koopt de MV Mi Amigo op een veiling en is zo stom als alles draait, geld aan te nemen van een stroman van O'Rahilly.

Weer dank zij anderen

1983 Ross Revenge: O'Rahilly praat wat tegen de pers en laat de rest aan vooral de Nederlanders over. Inmiddels is hij al jaren succesvol gekloond en zijn kloon heet Malcolm Smith. Doet ook niets echt meer voor Radio Caroline, maar praat tegen zijn glas witte wijn in tegenstelling tot O'Rahilly die tegen zijn planten praat. Neen, maak Nederlandse Caroline nu geheel onafhankelijk van Caroline Engeland en luister niet langer na de heren aldaar. Niemand zit echt meer op ze te wachten, ze zijn passé voor een voortzetting van de historie van Radio Caroline.

Protest

WO 5 DEC: Nog steeds is er geen uitspraak omtrent het verzoek van Nederland FM aan het Commissariaat voor de Media om de licentie van Noordzee FM in te trekken. Men vindt, terecht, dat de licentie gegeven aan Noordzee FM, niet meer dekkend is. Immers zou Noordzee FM het Nederlandstalige product gaan brengen. Achter Nederland FM zit NBA Disco Service in Rotterdam, dan wel Nico Volker. Hem kennen we dan ook van Radio Caroline in 1980, van Radio

Monique en Radio 819/558. Hopelijk komt het voor Nico allemaal goed.

Jubileumprogramma
DO 6 DEC: Juul Geleick maakt bekend dat op Radio 192 op 23 december een speciale aflevering van Flashback zal zijn. Het is dan de 25ste week dat dit programma eruit gaat. Onder leiding van Rene van Abeelen, die eerder op Radio Monique was te beluisteren, zullen voormalige Veronicatechnici hun verhaal vertellen. Ruud Westbroek, Jurg van Beem, Atze Veenstra, Ad Bouman en Juul Geleick zullen aanwezig zijn in het programma.

In herinnering op Radio 192
ZO 9 DEC: Radio 192 besteedt aandacht aan het overlijden van Stan Haag. Middels een programma dat 103 uur voor de closedown van Radio Veronica in augustus 1974 al werd uitgezonden, zal Stan nog een keer zijn te beluisteren. Hij verhaalt onder meer over zijn loopbaan bij Radio Luxembourg. Vandaag is Stan in Hasselt in besloten kring begraven.

Ze blijven maar komen
MA 10 DEC: De afgelopen week andermaal een tweetal aanvullingen op de discografielijst. Allereerst de tune van het programma 'Morning Melody' op Radio 390 in 1967. Dit is 'Cinco de Mayo' van Herb Alpert and his Tijuana Brass. Ik kocht de verzamelaar van Godley and Créme en deed dit omdat het nummer 'Get well soon' erop stond. Ik had van Jelle Boonstra gehoord dat dit nummer een prachtige ode zou zijn, uit 1979, aan Radio Luxembourg. Maar ook Caroline wordt in het nummer bezongen: 'I wrote today to Radio Caroline. I need to hear your saddest regeasong.'

Benoeming
MA 10 DEC: Tot nieuwe directeur van RTV West, de regionale omroep in Zuid Holland, is Jeroen Soer benoemd. Per 1 januari zal hij aldaar zijn werkzaamheden aanvangen. Soer werkte onder meer bij de VARA, KRO en AVRO als deejay en was medeoprichter in de jaren tachtig van de vorige eeuw van Radio 10. Als zeezenderdeejay was hij bekend onder de naam Jeroen Woelwater op Radio Caroline. Slechts een korte periode werkte hij aan boord maar bleek constant zeeziek te zijn. Nadien is hij zijn programma's thuis, in Delft, gaan opnemen.

Communicator
MA 10 DEC: De zender aan boord van de MV

Communicator © Christian Bergmann

Communicator in Almere, eens het trotse zendschip van Laser 558 en Laser Hot Hits, is vandaag weer uitgezet. De gebruiker hiervan, Q the Beat, heeft voorlopig besloten af te zien van het gebruik van een AM frequentie. Men wil eerst afwachten hoe de herverdeling van de frequenties door de regering zal uitwerken voor de organisatie. De tot nu toe gebruikte frequentie, de 1224 kHz, had men te leen van Radio London. Dit station verkeert al tijden in surseance en de schuld van 1,3 miljoen (nog in guldens) is Q The Beat te groot om over te nemen en dus de frequentie automatisch toe te eigenen.

Zomer
Afgelopen zomer was ik, met onder meer Martin van der Ven, even in Almere om te zien hoe het schip erbij lag. De omgeving is bijna totaal uitgestorven maar bovendien is de toegangsweg naar de Communicator bijna totaal dichtgegroeid. Wat ons toen al opviel was de enigszins slechte staat waarin het zendschip verkeert. Ook was naar onze mening het wel heel gemakkelijk om de zender uit de ether te halen. Op een grote container, waarin de generator voor het schip aan wal stond opgesteld, was een simpele drukknop bevestigd die in nood kon worden ingedrukt. In feite betekende dit dat een ieder die iets ongewenst wilde doen, wel heel gemakkelijk zijn gang kon gaan.

Tarieven
WO 12 DEC: Vandaag kregen we een 'even voorstellen' binnen. Een overzicht van de tarieven van Radio Caroline Nederland. Natuurlijk een pracht stuk werk van Sietse en de zijnen waarmee ze de adverteerder willen warm maken. Uiteraard heeft Radio Caroline al lange tijd een internetversie. Natuurlijk zit Radio Caroline op een satellietfrequentie, maar om nu te moeten beweren in de folder dat het station miljoenen luisteraars heeft gaat ons te ver. Daarvoor moeten we echt terug naar de jaren zestig, toen Radio Caroline (er was

immers niet veel anders) inderdaad miljoenen luisteraars had. De aanhang van het station is een fanatieke aanhang, maar bestaat uit enkele duizenden luisteraars. De enkeling die geen fervente aanhanger is, en af en toe langs komt, reikt niet tot die miljoenen personen die men pretendeert als vaste luisteraar te hebben.

Nostalgie en downloaden

WO 12 DEC: Vanavond was Hans van Breukhoven, directeur van de Free Record Shop, te gast in het RTL 4 programma Barend en van Dorp. Uiteraard ging het over het terugtrekken van de beurs van zijn onderneming. Toen hem gevraagd werd wat voor effect het downloaden van muziek via het internet op de Cd-handel heeft antwoordde Hans het volgende: 'downloaden is eigenlijk niks nieuws, toen ik jong was ging ik naar een vriend van me met een mooie radio en bandrecorder en luisterden we naar Radio Caroline en Radio Luxemburg waar we, als de deejay zijn mond hield, de muziek van opnamen, eigenlijk was dat ook downloaden'.

Uitgebreide versie

ZA 15 DEC: Vandaag meldt Herbert Visser aan de download groep de uitgebreide video ter beschikking te hebben gesteld over de raid op de Ross Revenge. De band zal gemonteerd worden en tevens gedigitaliseerd worden door Ben Meijering. Het zal een versie worden waarin alle zaken, die eerder in opdracht van Mart Roumen van de RDR er nog werden uitgehaald, te zien zullen zijn. Ondermeer passages waarin je ziet dat de Volans naar de Ross Revenge vaart en je daadwerkelijk ook ziet dat Peter Chicago een dreun tegen zijn hoofd krijgt van één van de raiders. Verder zie je heel duidelijk het ontmantelen van de studio's, je ziet politiemensen aan boord van de Ross Revenge lopen, je hoort Johnny Cor Roth (die beruchte toenmalige RCD-ambtenaar die het vooral Radio Delmare moeilijk maakte) op de achtersteven van de Ross Revenge triomfantelijk zwaaien waarbij je de kreten als: 'We finally got the bastards', hoort. Visser meldt dat rond de Kerstdagen de video in de downloadgroep zal worden aangeboden. Ik heb inmiddels Herbert voorgesteld de video te draaien op de radiodag in 2003 en, indien de nieuwe versie niet te lang is, misschien op de radiodag op 2 maart aanstaande.

In Australië

ZO 16 DEC: Toch wel leuk twee reacties uit Australië te krijgen op één dag. Allereerst Ian McRae, vroeger onder meer actief op Radio City. Hij werkt heden ten dage bij een radiostation in Sydney, OZAM. Aldaar presenteert hij de Breakfastshow. Ook uit Australië een mailtje van een voormalige zendertechnicus van Radio Mercur, Erik Lindhart. Hij heeft wat fotomateriaal meegestuurd uit zijn eigen archief, die inmiddels bij de unieke foto's van Radio Mercur zijn gezet in onze Soundscapes archief, alwaar ze door jullie zijn te zien.

Graham Gill

WO 19 DEC: Anne Hondema van Caroline Nederland brengt me de groeten over van Graham Gill die gisteren in Harlingen is geweest om daar een programma met veel plezier op te nemen voor de openingsdag van Radio Caroline op de kabel in Noord en Oost Nederland. Hij is naast, onder meer Johnny Lewis, een van de bekende Carolinemensen uit het verleden die de eerste dag te beluisteren zullen zijn. En wat Graham betreft is het sinds 1975 voor de eerste keer dat hij weer een programma presenteert voor Radio Caroline.

Graham Gill

© Hans Marijs

Leuke Cd's waarvan opbrengst voor Caroline is

VR 21 DEC: Twee Cd's zijn er op de markt gekomen met muziek uit de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw. Het jaren 60 exemplaar heeft naast de songs, waarvan een deel van voor de tijd van Radio Caroline is, ook originele Carolinejingles. Uiteraard noemen we niet alle artiesten maar de Animals zijn er met The house of the rising sun, Johnny Kidd and the Pirates met het nummer Shaking all over. Verder The Moody Blues met Go now, Canned Heat met On the road again en Manfred Man met Pretty flamingo. Verder groepen als The Seekers, Status Quo, Freddie and the Dreamers en Peter and Gordon. De naam van 'Caroline' wordt door Disky gebruikt in overleg met Peter Moore en tegen betaling van een aanzienlijk hoog bedrag ten gunste

van de Carolineorganisatie.

De jaren zeventig
Op de CD met herinneringen aan de jaren zeventig zijn er onder meer Cockney Rebel met Sebastian. Dr. Feelgood met het nummer Milk and Honey en treffen we groepen aan als Pilot en Barclay James Harvest. Verder Leo Sayer, Kate Bush, Focus en Hot Chocolate. Typisch Carolineartiesten die werden geplugd in deze periode. Bij SMC kun je meer informatie krijgen. Voor e-mailadres zie onze surfpagina. Beide CD boxen zijn gevuld met 3 cd's en zijn slechts 12 Euro per stuk, te bestellen bij SMC. Voor rekeningnummers zie de advertentie van SMC.

Gered van de sloper
ZA 22 DEC: De LV 18, een voormalig lichtschip, is gered van de sloop doordat het is opgekocht door de Pharos Charitable Trust. Het schip wordt onderdeel van de 'Harwich Lighthouse Experience Project 2002. Het schip zal een permanente ligplaats in de haven van Harwich krijgen. Hoofd van dit project, Tony O'Neil, is erg blij met het redden van het schip. Liefst 13 jaar lang is er geprobeerd dit lichtschip in handen te krijgen en een monument voor Harwich te laten worden. Onder meer is er enorme steun van de zijde van de Carolineorganisatie verkregen om het zakelijk af te ronden. Het schip werd de afgelopen jaren een aantal malen gebruikt voor RSL uitzendingen voor stations als Radio London, Radio Caroline en RNI. Aangenomen mag worden dat dit de komende jaren andermaal zal gaan gebeuren.

Verleden tijd
ZA 22 DEC: Spoedig zal er een einde komen aan de uitzendingen van Radio Monique, het station voor Velsen en IJmuiden. Men zal proberen, onder een andere naam, terug te keren als regionaal station. Monique werd destijds opgericht door onder meer een aantal voormalige medewerkers van de gelijknamige zeezender uit de jaren tachtig en was nauw betrokken bij drie verschillende afleveringen van 'Muziek uit Zee', waarbij telkens twee dagen lang met oud medewerkers werd teruggekeken naar het verleden vanaf zee.

Aandelen gekocht
Vandaag wordt officieel bekend, datgene we al enkele weken officieus wisten: Ruud Hendriks heeft aandelen gekocht van Radio Nationaal. Het bedrijf, dat 75% van de aandelen van Radio Nationaal overnam, heet Radio Ned BV en is totaal eigendom van Hendriks. Ruud Hendriks begon in januari 1978 zijn radioloopbaan bij Radio Mi Amigo, en niet bij Radio Caroline, zoals Bart van Leeuwen namens Radio Nationaal officieel meldt. Via een groot aantal stations en organisaties maakte Hendriks een goede naam en veel geld, waardoor hij zich heeft kunnen inkopen in dit station, dat in juli jongstleden met uitzendingen begon.

Caroline voor de Zeeuwse kust?
Uit Zeeland komt van Jan Parent het volgende bericht: 'Radio Caroline wil voor Zeeuwse kust een zendschip verankeren. De organisatie heeft daarvoor de plek op het oog waar Delta Radio al enkele jaren twee grote zendmasten wil bouwen. Radio Caroline wil ook de etherfrequentie van Delta Radio, 171 kilohertz op de lange golf overnemen. Radio Caroline zendt momenteel uit per satelliet. De actie van Radio Caroline komt op een uitgelezen moment. Delta Radio dreigt namelijk haar zendvergunning voor de zendmasten en haar zendvergunning kwijt te raken. Delta Radio zou per 1 januari 2002 in de lucht zijn. Dat lukt Delta Radio niet. Voor de masten die op 35 kilometer uit de Walcherse kunst zijn gepland is nog geen paal in de zeebodem geslagen.' Enkele weken geleden kwam iemand van een lokale Caroline afdeling al met deze plannen, maar werd in Engeland teruggefloten door Peter Moore die van dit plan niets wilde weten. Dus zeker elf jaar wachten is ons advies. Dit ondanks de voorpagina van de Provinciale Zeeuwse Courant van vandaag.

Andermaal aanvullingen
ZO 23 DEC: Laten we er maar weer een aantal aanvullingen tegenaan gooien. Mike Raven op Radio 390 zijn tune was Soul Serenade van Beau Dollar & the Coines, waarin ook Lonnie Mack meespeelde. RNI en de Duitse Service en dan denken we ook aan Hannibal. In de entree van zijn tune verwerkte hij onder meer een stukje van het nummer 'Carmen' van Herb Alpert en een stukje van 'She loves you' van The Beatles. Daarna volgde een instrumentaal nummer waarvan we steeds hebben gedacht dat dit afkomstig was van The Spotnicks. Maar de oplossing is er nog steeds niet. Wie helpt?

Nog ruim een maand
MA 24 DEC: Vandaag ligt de Caroline Newsbeat op de deurmat en dat betekent andermaal smullen met oude verhalen van onder meer Tom Anderson en Stuart Russell, maar ook informatie rond de nieuwe galley die is aangeleverd door de Nederlandse vrienden van Caroline. Ja, Sietse en zijn mannen hebben de laatste tijd weer uit-

stekend werk verricht. Het team zal uiteraard op de radiodag aanwezig zijn. Op zaterdag 26 januari zal echter de officiële start zijn van het kabelprogramma in Noord- en Oost Nederland. Er zal die dag een open dag worden gehouden op een partyschip, dat komt te liggen aan de Kanaalweg 141 in Harlingen. Vanaf 12 uur is iedereen welkom.

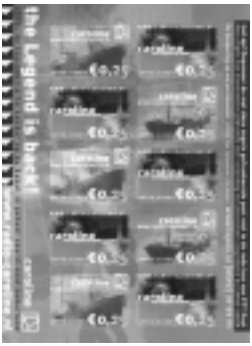

Vele oude bekenden
Recentelijk meldde ik al dat Graham Gill in Harlingen was geweest om aldaar een programma op te nemen. Tom Anderson, Johnny Lewis en Norman Berrington behoren ook tot de presentatoren die eenmalig weer een programma zullen gaan presenteren. Ook Robbie Dale, Steve England en Mike Hagler zijn benaderd om een programma op te nemen. Niemand van deze heeft definitief toegezegd dus afwachten wat er ons te wachten staat. In ieder geval betekent het op de kabel komen van Radio Caroline dat men er een potentieel bij heeft van 2 miljoen luisteraars.

Eigenwijs
Vanuit Engeland vernemen we dat er nog steeds onenigheid is binnen het team van Caroline satelliet. Hierbij gaat het vooral om het gegeven dat Peter Moore, ondanks het gegeven dat alle andere betrokkenen, minus één persoon, er tegen zijn, toch wil doorgaan met de plannen het Caroline signaal in de toekomst ook via World Space te gaan uitzenden. Peter denkt dat de besteding van 20.000 Pond per jaar nuttig kan zijn. Weggegooid geld kan rustig worden gesteld, mede vanwege het gegeven dat de signalen die van deze satelliet nu nog in Europa kunnen worden ontvangen, in de toekomst afgeschermd zullen worden en dus niet meer het bereik zullen hebben, dat nu wordt gehaald.

Herhaling
VR 28 DEC: Nadat er in augustus nogal wat reacties waren geweest tijdens de uitzending van 'Muziek uit Zee' dat het tweede uur van Hans Knot niet werd uitgezonden, zijn vanavond op Radio 192 beide programma's, die op 11 augustus werden geprogrammeerd, alsnog opnieuw uitgezonden. Zo kwamen nogmaals de unieke Radio London en Radio Caroline platen voorbij, alsook de vele zingende deejays.

Postzegels
ZA 29 DEC: Ter gelegenheid van de start van Radio Caroline op de kabel in Nederland zal er door één van de Stadspost bedrijven in Nederland een speciaal postzegelblokje worden uitgegeven, met daarop de Ross Revenge. Het is de eerste keer in Nederland dat er postzegels met betrekking tot de zeezenders wordt uitgegeven. In Engeland was het Roy Bates die ooit van zijn Sealand project een aantal postzegels uitgaf. Van het gebeuren op de forten is er ooit een aantal sluitzegels uitgebracht, dat nog steeds in een lokale boekwinkel in Whitstable te koop is.

Laatste uitzending
MA 31 DEC: Tussen 12 en 15 uur wordt op Radio Monique in Velsen teruggeblikt op de afgelopen uitzendjaren van dit lokale en semi- regionale station. Onder leiding van Erik Beekman gebeurde dit. Morgen zal het merendeel van de medewerkers bij een nieuw radiostation actief zijn, Seaport FM in IJmuiden. Naast Beekman zullen onder meer Arie Swets en Edo Peters daar actief zijn. Ook zij hebben een verleden op de Noordzee.

Dank aan: Andrew Emmerson, Ton van Draanen, Harm Koenders, Dave Wilson, Rob Olthof, Herbert Visser, Martin van der Ven
Samenstelling: HANS KNOT

NEDERLAND MEDIAWARLAND

Delta 171 verleden tijd
De Rotterdamse rechtbankpresident heeft vrijdag 28 december jl. een einde gemaakt aan de plannen van Delta Radio BV. Volgens de zendvergunning had Delta nog tot 1 januari 2002 de tijd om op de aan haar toegewezen lange golffrequentie 171 kHz in de lucht te komen. Dit is niet gelukt. Op de beoogde zendlocatie op 35 kilometer voor de kust van Walcheren is nog geen paal in de grond geslagen. De licentie van Delta is meerdere keren verlengd geweest. Ook eerdere 'deadlines' werden niet gehaald. In juli 2000 besloot staatssecretaris Monique de Vries om Delta nog een laatste kans te geven. Maar dan moest wel vorig jaar (2001) worden begonnen met de bouw van de installatie en de uitzendingen. Bij een nieuw verlengingsverzoek, enkele maanden geleden, zei Monique de Vries: "genoeg is ge-

noeg". Op de site Soundscapes valt een uitgebreid verhaal te lezen van de pen van Walter Dubateau, waarin hij nog eens uitgebreid terugkijkt op de gehele geschiedenis rond de plannen van Delta 171.

Artist's impression zendmasten Delta 171

BUMA en HMG

De muziekauteursrechtenorganisatie Buma/Stemra daagt de Holland Media Groep (RTL4, RTL5, YORIN) voor de rechter omdat deze al twee jaar lang te weinig geld betaalt voor het gebruik van muziek in haar programma's. Dat zei Dick van der Graaf, president-directeur van de Holland Media Groep (HMG) tijdens de presentatie van het rapport 'Study Music Copyrights', waarin de tarieven van de Buma/Stemra worden onderzocht. Het rapport, dat gemaakt is in opdracht van nagenoeg alle commerciële en publieke omroepen samen met satelliet en kabelbedrijven, concludeert dat de tarievenstructuur van de Buma/Stemra ondoorzichtig is. De auteursrechtenorganisatie int jaarlijks ruim 100 miljoen gulden namens muzikanten wanneer hun producten op de radio of televisie worden uitgezonden.

Vergelijking

Onderzoeksbureau Arthur Andersen vergeleek alle contracten die de Buma/Stemra met de verschillende omroeporganisaties had afgesloten en ontdekte een groot aantal verschillen.Van der Graaf vindt het dan ook de hoogste tijd dat 'monopolist' Buma/Stemra met een duidelijke tarievenstructuur komt: "Ik vraag al twee jaar om een tarievenkaart maar die heb ik tot op de dag van vandaag nog niet gekregen.''Grootste ergernis voor Van der Graaf is dat in veel gevallen dubbel betaald moet worden. Als een programma zowel via de ether als via de kabel wordt uitgezonden, moeten de omroepen twee keer auteurs-

-advertentie-

Bekendste tunes op CD van Radio Tour de France

Het "Genootschap Radiojingles en -Tunes" bracht een unieke CD uit met de zo goed als volledige vormgeving van NOS Radio Tour de France. Het is voor het eerst dat de bekendste tunes en jingles van dit populaire radioprogramma op CD verschijnen. De titel: "Ici Radio Tour de France". De opbrengst van het project komt ten goede aan het ideële werk van het "Genootschap radiojingles en -tunes". De CD is in eigen beheer vervaardigd en wordt uitgebracht met toestemming van de NOS. Radio Tour de France is onder meer populair dankzij het intensieve gebruik van tunes en jingles in het programma.Deze zijn om rechtentechnische redenen tot nu toe echter nooit op CD verschenen. Het "Genootschap Radiojingles en -Tunes" heeft van de binnen- en buitenlandse rechtenhebbenden eenmalig toestemming gekregen om de tientallen muziekjes toch op CD te mogen zetten.

GENOOTSCHAP RADIOJINGLES EN -TUNES

De inhoud

Op "Ici Radio Tour de France" staan 8 Tour-tunes, waaronder de bekende begintune en de finishtune van trompettist Rein van den Broek. Verder staan er 4 complete jinglepaketten op, 7 beroemde Tour-momenten van verslaggevers en bovendien de complete historie van de Tourflits-jingle. En als bonus een greep uit een aantal jingle-sessies. Voor een complete inhoud: zie **www.jingleweb.com**

Hoe te bestellen?

De CD kost 20 Euro (inclusief verzending en verpakking) en is enkel te bestellen door overmaking van het juiste bedrag op giro 999736 t.n.v. Stichting Radiojingles, 8033 DP Zwolle, onder vermelding van "CD Radio Tour de France". Ook de website "Jingleweb" is geheel vernieuwd. Met een compleet andere opmaak, veel meer jingles, meer foto's, met wallpapers, logo's en video's. Kijk op **www.jingleweb.com**

rechten afdragen voor dezelfde muziek. Dat is ook de reden dat de HMG al twee jaar lang de rekeningen van de Buma/Stemra niet meer betaalt. Het omroepbedrijf maakt nu een bedrag over dat het zelf redelijk vindt. Verder willen de betrokken organisaties met de Buma/Stemra om de tafel gaan zitten om een nieuwe tarievenstructuur af te spreken. De HMG sluit in het uiterste geval een gang naar de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) niet uit.

Mart Smeets © NOS

Stoppen
Sinds 1989 zien we hem over het beeld heengaan, mister 'weerman' himself. We hebben het over RTL weerman John Bernard. Met ingang van het komende zomer zal hij stoppen met zijn activiteiten. Na 40 jaar van weersvoorspellingen wil hij meer energie in zijn gezin steken.

Zinloos geweld
Het Platform tegen Zinloos Geweld vindt dat bepaalde televisieprogramma's als 'Explosief' van SBS6, waarin dodelijk geweld wordt vertoond, op een later tijdstip in de toekomst dienen te worden uitgezonden. Volgens het Platform zijn deze programma's mede veroorzakers van zinloos geweld. Men heeft dit bekend gemaakt middels het rapport 'De afzijdigheid voorbij'. Men vindt dat niet alleen de televisiestations verantwoordelijk zijn voor deze programma's maar ook het bedrijfsleven, die maar blijft adverteren rond dergelijke programma's. Ook geeft men het advies aan de overheid dat duidelijk kenbaar moet worden gemaakt welke schadelijke invloeden dergelijke programma's kunnen opleveren.

Terug naar de televisie
Per 1 april zal de 45-jarige Rick Rensen terugkeren bij de televisie en wel via het hoofdredacteurschap van NOVA. Hij volgt daarbij Gerard Dielessen op die per 1 maart in dienst treedt van Studio Sport. Rensen werkt nog voor de HMG waar hij de iMedia-poot heeft opgezet. Ook was hij tien jaar hoofdredacteur bij RTL Nieuws.

Einde aan fietsavontuur
Sinds 1972 dé verslaggever van de Tour de France en dan hebben we het over Mart Smeets. Verslaggeving die ging via de zender van Radio Noordzee, later op Hilversum 3 en weer later uren, dagen en weken en jaren lang via de televisie. Komende zomer zal het voor de dertigste en tevens laatste keer zijn dat Mart Smeets verslag zal doen van de Ronde van Frankrijk. Hij heeft recentelijk bekend gemaakt dat het tijd wordt voor een nieuwe generatie verslaggevers.

HANS KNOT, WALTER DU BATEAU EN MICHEL VAN HOOFF

NIEUWS UIT BELGIË

Welkom
Een nieuw jaar en dus ook een nieuwe correspondent. Na het verscheiden van RadioVisie, onder leiding van onze goede vriend Jean Luc Bostyn, nam de redactie het besluit een nieuwe correspondent voor België te benaderen. We hebben deze gevonden in de persoon van Etienne Kerremans, die U als lezer van het Freewave Media Magazine, maandelijks op de hoogte zal brengen van de nieuwtjes met name uit Vlaanderen. Hij neemt allereerst het vergane nieuws van de afgelopen maanden met U door.

Lokale radiovergunningen
Mediaminister Dirk Van Mechelen wil deze maand een strikte timing opleggen om op 1 januari 2003 met een nieuw frequentieplan voor de lokale en op te richten regionale radio's voor de dag te komen. Daarom worden de huidige vergunningen van de in totaal 310 lokale radio's nog een keer verlengd tot einde 2002. De huidige erkenningen werden geregeld door decreten van 1995 en 1998, die eind 2001 afliepen. De minister wil met zijn nieuwe frequentieplan de economische leefbaarheid en het zendcomfort van de stations garanderen. De lokale radio's zenden uit tussen de 102.4 en 107.9 FM. De bedoeling is om na een herschikking ook tot semi-regionale radio's te komen. De frequenties tussen de 102.4 en 104.8 FM zouden hiervoor in aanmerking komen. Het gebied tussen de 104.9 en 107.9 FM wil de minis-

ter voorbehouden aan lokale radio' s met een beperkte zendsterkte voor welbepaalde doelgroepen, zoals studentenradio's en migrantenradio's.

Hernieuwd aan de slag

Door sommigen bejubeld door anderen verguisd, Vlaanderens meest tot de verbeelding sprekende radiofiguur doet zijn comeback op de Vlaamse radio. Ooit zijn radio loopbaan begonnen bij de Antwerpse stadsradio Radio Stad, werd hij een opmerkelijk figuur bij Omroep Brabant van het voormalige BRT2 in de jaren tachtig. Michel Follet stapte in 1992 over naar Radio Donna waar hij op 28 maart van dat jaar om 6 uur de aftrap gaf. Bij de herprofilering van Radio Donna keerde hij terug naar BRT2 die ondertussen Radio 2 als roepnaam had. Bij de restyling van Radio 2 in 1999 kon hij er zijn ei niet meer kwijt en liet hij zijn contract bij de openbare omroep twee keer opschorten. Ondertussen is Michel wekelijks te horen op de Nederlandse Radio 2 elke zaterdagavond tussen 20 en 23 uur bij de NCRV in het programma 'Sterrenslag'. Ketenradio Mango van de Vlaamse Media Maatschappij, heeft nu met hem een overeenkomst afgesloten. Michel Follet is sinds 1 januari presentator van het ochtendblok als vervanger van Carl Schmitz, die overstapte naar de landelijke Q-Music (ook VMM).

Landelijk in de ether

November 2001 is wel een bijzondere maand geweest voor de radio in Vlaanderen. De twee landelijke commerciële FM-stations: 4FM en Q-Music (VTM) zijn toen in de ether gegaan. Het heeft heel wat voeten in de aarde gehad om het zendcomfort behoorlijk rond te krijgen. Zo blijkt uit cijfermateriaal van Nozema, het bedrijf dat voor de Vlaamse regering de frequenties bepaalde. Q-Music dat theoretisch in stereo amper in 48,9% van Vlaanderen ontvangen kan worden, haalt in mono 86,3%. Voor 4FM is dat 41% in stereo en 72,15% in mono. Pas rond deze tijd zal het zendcomfort, indien de Franse Gemeenschap akkoord is gegaan, het beloofde minimumbereik van 70% in mono bereiken. Bij Q-Music kregen de adverteerders daardoor de eerste maanden 30% korting.

De wieg

Interessant bij het opstarten van de commerciële radio in Vlaanderen is de mening van Jan Schoukens. Deze radiogoeroe in Vlaanderen stond bij de openbare radio samen met Mike Verdrengh en Zaki (ook ex Radio Luxemburg) aan de wieg van de zogenaamde popsectie van BRT 1. In 1983 startte Jan Schoukens Studio Brussel, een eigenzinnig radiostation dat in Europa nog steeds zijn gelijke niet kent. Hij ligt in het minst wakker van de onlangs gestarte landelijke commerciële radio. Iedereen vist in dezelfde vijver, zegt Jan Schoukens, maar het blijft dezelfde vis die wordt bovengehaald. Her en der maakt een opvallende presentator nog het verschil, maar de muziek ligt in dezelfde lijn. Je kunt die achterstevoren of ondersteboven draaien, maar essentieel blijft het alleen maar meer van hetzelfde. Met vooral veel stupide spelletjes. Er wordt nu te veel verkocht en te veel weggegeven. Met reizen gooien of jarretelles uitdelen, door dat soort onzin loopt de radio zichzelf voorbij en stoppen ze je in een weggeefcentrum.

Niet belangrijk

De mosterd is bij de radio al lang niet meer belangrijk. Enkel het glas telt nog. Men gooit de mosterd gewoon weg. Het is voor Vlaanderen dan wel een goede zaak dat het monopolie van de openbare omroep doorbroken is, maar het is maar de vraag of er nu niet te veel concurrentie komt. We hebben immers een overvloed aan alles: er zijn te veel televisiekanalen en te veel radiostations, net zoals er te veel luchtvaartmaatschappijen en te veel terroristen zijn, omdat er in deze wereld gewoon te veel mensen zijn. De keuze wordt immers steeds ingewikkelder. Ik vind dat je de mogelijkheden misschien zou moeten beperken om de consument niet nodeloos te laten verzuipen", aldus Jan Schoukens.

Toch domein in Vlaanderen

VT4 sluit rond deze tijd haar kantoren in Londen en verhuist definitief naar Vlaanderen. Vanaf half februari wordt VT4 via haar SBS5-licentie helemaal Vlaams. Het aantal lokale producties zal worden opgetrokken tot één op drie. VT4-baas Patrick Tillieux probeert hiermee de Belgian Ma-

nagement Association te overtuigen van het potentieel van het noodlijdende Vlaamse SBS-station.

Belasting op schotelantennes?
Een gemeentebelasting heffen op schotelantennes is een belemmering van het vrije verkeer van diensten. Bovendien worden Belgische stations, die verzekerd zijn van een plaats op de kabel, bevoordeeld tegenover stations die hun toevlucht moeten nemen tot de satelliet. Zo heeft het Europees Hof van Justitie in Luxemburg recentelijk geoordeeld. Het hof kreeg de vraag voorgelegd door een Brussels rechter. Een inwoner van Watermaal-Bosvoorde had zijn gemeentebestuur voor de rechter gebracht wegens een belasting op schotelantennes. De gemeente wilde tijdens de jaren 1997 tot en met 2001 jaarlijks 124 Euro belasting per schotel heffen. Na opmerkingen van de Europese Commissie oordeelt nu ook het hof in Luxemburg dat de belasting niet kan. De regel van vrij verkeer van diensten wordt hier volgens het hof duidelijk geschonden.

Verplaatsen uitzendstraat
In de loop van dit jaar zal de uitzendstraat van Canal+, zoals nu nog in gebruik in Nederland via een contract met het NOB, worden verplaatst naar Brussel. Dit is onlangs bekend gemaakt. De reorganisatie binnen de afdeling Benelux van de Franse onderneming heeft geleid tot de toekomstige verplaatsing. Onlangs was er nog sprake van dat er ten bate van Canal+ nog een geheel nieuwe uitzendstraat binnen het NOB zou worden aangelegd. Mede vanwege het hogere BTW tarief in Nederland (19% tegen 6% in België) heeft de Franse directie doen besluiten tot de verhuizing.

ETIENNE KERREMANS

NIEUWS UIT ENGELAND

In principe toestemming
Vlak voor de Kerstdagen heeft de regering van het Eiland Mann toestemming verleend aan Isle of Mann International Broadcasting om uitzendingen te gaan verzorgen, waarbij een platform zal worden gebruikt. Dit platform zal worden gestationeerd op een positie, vijf mijl uit de kust van het eiland, op een positie waarin de jaren zestig van de vorige eeuw Radio Caroline North haar zendschip, de MV Fredericia, had verankerd. Als het station, dat eens de werknaam MusicMann meekreeg, eenmaal van start is gegaan zal dit betekenen dat er veertig tot vijftig personen een baan hebben gekregen. De onderneming wilde eerst de zendmast plaatsen in Ayre maar werd door protesten van lokale bewegingen afgewezen. Paul Rusling, de oprichter van de onderneming, verwacht dat het station eind van 2002 in de ether kan zijn. De kosten van het onbemande platform en de apparatuur zal rond de 35.25 miljoen Ponden komen te liggen. In totaal zijn de kosten van de laatste jaren en de promotiekosten geraamd op 312 miljoen Pond. Volgens Rusling zal het geld in het komende voorjaar bijeen worden gebracht. Zoals eerder gemeld zullen de kantoren en studioruimtes in Ramsey worden gevestigd. In de komende maanden zullen we je op de hoogte proberen te houden van de ontwikkelingen. Uitgebreid kun je over het niet doorgaan van het Deltaproject lezen op www.soundscapes.info, in een verhaal van Walter Dubateau.

Leuk, maar ontzettend duur

De BBC is gekomen met het idee om de kijkers en luisteraars te verwennen met een grote excursie langs alle studio's in Shepperd's Bush House in Londen. Men moet wel vooraf reserveren. Men krijgt naast de rondleiding een drie gangendiner voorgeschoteld in de BBC kantine. Wel dient men even 45 Pond te betalen als men deze rondleiding wenst. Hoezo een publiekgerichte actie?

Kijkgelden andermaal omhoog
De Britse regering heeft bekend gemaakt dat met ingang van 1 april aanstaande de kijkgelden andermaal omhoog gaan, gelijk aan de inflatie in het land. De prijs voor een kijkvergunning voor een kleurentelevisie gaat van 109 naar 112 Pond. Een zwart-wit kijker, zover ze er nog zijn, gaat 38 Pond betalen, hetgeen 2 Pond meer is dan in 2001.

Vierhonderd miljoen
De BBC wil liefst 400 miljoen Pond uittrekken voor de herinrichting van de studio's in BBC's hoofdkwartier, het Bush House in Londen. Mochten de renovatieplannen doorgaan dan zal één van de modernste en grootste studiocomplexen ter wereld ontstaan. Men heeft inmiddels een bouwvergunning aangevraagd en gaat ervan uit dat de werkzaamheden in het najaar een aanvang kunnen krijgen. Ook zullen na de verbouwing alle werknemers, die nu nog zijn gehuisvest in Aldwych, terugkomen naar het Bush House, zodat de gehele BBC staf in Londen weer onder één dak komt.

Waarschuwing
Algemeen directeur van de BBC, Greg Dyke, heeft onlangs bekend gemaakt dat het afgelopen moet zijn met kritische commentaren van medewerkers in eigen programma's aangaande de werkgever. Ook kritische uitingen in de dag en weekbladpers dienen drastisch te worden teruggenomen. Hij vindt het terecht belachelijk dat meer en meer presentatoren het denken te kunnen maken in een programma kritiek te lozen op hun werkgever, terwijl ze er wel zitten doordat ze betaald worden voor het maken van de programma's dankzij dezelfde werkgever. En, aldus Greg Dyke, zijn kamerdeur kan altijd worden geopend door iedere medewerker voor het spuien van kritiek.

Half februari
Halverwege deze maand komt er een nieuw station op de 242 Lange golf, die jaren werd gebruikt door Atlantic 252, dat op 31 december afscheid nam van haar luisteraars. Via dezelfde frequentie zal in de toekomst een non stop praatprogramma over sport komen, onder de noemer TEAMtalk. RTE zal 20% van de aandelen in Ierland behouden, terwijl de andere aandelen in handen zijn gekomen van TEAMtalk. Daarmee is ook een einde gekomen aan de betrokkenheid van CLT/Ufa, dat een meerderheidsaandeel in Atlantic 252 bezat.

Dit jaar doorbraak, anders vergeet het maar
Dat kan rustig gesteld worden over de toekomst van digitale radio in Engeland. Wanneer de consument in dit jaar niet toeslaat als het gaat om het massaal kopen van een digitale ontvanger dat kan het gehele DAB experiment in Groot Brittannië als een grote flop worden gezien en kan het definitief in de ijskast worden gezet als een veel te duur experiment, dat in definitieve vorm zeker geen kans van slagen zal hebben. Een recent rapport maakt melding dat in Europa tegen het jaar 2006 slechts in 10% van de huishoudingen een digitale ontvanger aanwezig zal zijn.

Lijkt wel op een vrijbrief
In de maand november, zo maakten de autoriteiten recentelijk bekend, werd er in Groot London liefst 105 keer een inval gedaan, waarbij 57 verschillende illegale radiostations betrapt werden door de ambtenaren van de Radiocommunications Agency. Het lijkt erop dat de illegale stations buiten de Britse hoofdstad rustig hun gang kunnen gaan zonder al te vaak te worden uitgepeild. In dezelfde maand werden er namelijk maar drie stations buiten London opgepakt, twee in Birmingham en één in Bristol.

HOWARD G ROSE

50 JAAR TELEVISIE IN NEDERLAND EN... SMC..?

Ik zat medio december nog eens mijn oude videobanden terug te kijken, die ik het afgelopen jaar van de televisie heb opgenomen. Je kent dat wel, bezien wat je nog een keer in de toekomst wenst te zien en wat je niet meer wenst te zien. Op die manier bouw je niet alleen aan een mooi archief maar scheidt je ook het kaf van het koren. Nog een voordeel is dat er weer een aantal banden vrij komt voor hergebruik. Eén van de banden, die ik nog weer tegen kwam was de opname van de avondvullende uitzending, waarin herdacht werd dat 50 jaar geleden in Nederland de eerste reguliere televisieprogramma's waren te ontvangen.

Hebt u eigenlijk ook gekeken op 2 oktober jongstleden, toen gedurende een hele avond flitsen te zien waren van de hoogtepunten uit 50 jaar televisiegeschiedenis in Nederland? De komst van de televisie in 1951 ging met grote zorgen gepaard. Het Parool meldde op het gezag van de Harvard geleerde Ernest Hooton dat 'de mensheid ten gevolge van de televisie tot volslagen ongeletterdheid zal vervallen'. Er was logischerwijs en tekenend voor die tijd, nogal wat tegenstand als het ging om het nieuwe medium televisie. Nog in datzelfde jaar 1951 besloot het kabinet Drees de televisieplannen op te schorten van-

wege -de noodzakelijke versobering van ons economisch leven- én de weinig enthousiaste reacties die men kreeg vanuit de omroepkringen.

Pas nadat de directie van het toen nog zeer machtige Philips, dat tegen die tijd al een slordige 50 miljoen gulden had geïnvesteerd in de ontwikkeling van de televisie - en zelfs tijdens de oorlogsjaren doorging met experimenteren - dreigde failliet te gaan als er niet met gezwinde spoed televisietoestellen konden worden geproduceerd, ging de regering overstag, waarna ook de omroepverenigingen waren over te halen tot officiële, hoewel zeer kleinschalige, programmering van televisieprogramma's.

In een voormalig kerkgebouw in Bussum werd studio Irene gehuisvest, waar de Nederlandse Televisie Stichting (NTS), op 2 oktober 1951 haar eerste officiële uitzending verzorgde, te beginnen met een plechtige toespraak van staatssecretaris Cals van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. Hij zei toen onder meer: "na de massaarbeid is het nu de massarecreatie die de menselijke persoonlijkheid belaagt en die elke eigen inspanning op geestelijk en cultureel gebied dreigt te doen plaatsmaken voor passiviteit en grauwe vervlakking." Dit pessimisme bleef jarenlang de televisie beklijven.

Hannie Lips en Studio Irene

Nu, meer dan 50 jaar later geleden, kunnen wij onze schouders ophalen voor deze kreten. Diep in ons hart weten wij dat Cals helaas gelijk heeft gekregen. Het summum van vervlakking heet nu Big Brother, een soort televisieprogramma, waarbij op geld beluste lieden bij elkaar in een hokje gestopt worden en het publiek, ieder jaar gedurende honderd dagen, mag zien hoe het met ze gaat. In de derde serie Big Brother hebben we zelfs een ongebouwde vent gezien, die live op televisie de liefde mocht bedrijven met een andere vent. Wow! Dat is echte televisie! Over een tijdje dan staan de camera's bij Yab Yum op de stoep en binnen in het gebouw en kunnen we genieten van Joop van de Ende, die zich amuseert met een van de daar werkzame mooie dames (of misschien omgebouwde heren).

-mededeling-

BETALING FREEWAVE

Voortaan a.u.b uw eigen adres vermelden bij de mededelingen van uw overschrijving (zowel via een overschrijvingskaart als elektronisch). Adresgegevens krijgt SMC vanaf heden niet meer door van de bank en deze zijn uiteraard wel nodig om het blad te kunnen versturen.
U kunt evenueel uw adresgegevens doormailen/ opsturen met verwijzing naar de overschrijving.

Bij het produceren van televisieprogramma's wordt niet meer gekeken naar het culturele aspect. Neen, men kijkt als een koopman vooral naar de kosten en de opbrengsten van een programma en de kijkdichtheid. Dat zijn alleen maar belangrijke zaken. Het kostenaspect heeft ervoor gezorgd dat de toneelavonden, die in de zestiger en een deel van de zeventiger jaren, van de vorige eeuw, gepland stonden op donderdagen, al decennia lang van de buis zijn verdwenen. Televisie communiceert niet meer, televisie emotioneert.

De wereld, zoals die te zien is op de televisie, werd niet het dorp, nee het dorp werd de wereld. Mensen die uitsluitend televisie kijken (afgezien van de journaals en achtergronden van het nieuws) hebben wel een hele vreemde kijk op de wereld. De televisie is ook onontbeerlijk voor politici, die massaal het medium omarmen. Kijk naar bijvoorbeeld de Kamerleden van Groen Links, en dan speciaal naar de lijsttrekker van deze partij Paul Rosenmuller. Zonder zijn charisma zou deze partij van oud communisten nooit zover zijn gekomen. Kijk naar de verkiezingen destijds tussen Nixon en John F. Kennedy. Nixon zwetend achter de witte achterwand in de studio en Kennedy, gebruind en wel achter een donkere wand, zodat hij positief opviel. Potentiële kiezers wilden de ziek uitziende Nixon niet als president hebben.

De mannetjesmakerij van de televisie werd in de latere jaren sterk verbeterd. Denk maar eens aan Minister President Kok, toen hij van Beatrix de opdracht had gekregen onderzoek in te stellen naar de antecedenten van de ouders van haar eventuele toekomstige schoondochter Maxima.

(Pa Maxima speelde een belangrijk aandeel in de Argentijnse junta en met veel vijven en zessen moest Maxima salonfähig gemaakt worden voor de Nederlandse huiskamer). Willem Alexander had even daarvoor wat onhandige opmerkingen gemaakt tegen een journalist en ook dat vlekje moest even weggewerkt worden. Dus op een avond werd de kijker getrakteerd op een rede van Premier Kok en zaten Willem Alexander en Maxima hand in hand als verloofd paar zich voor te stellen aan de Nederlandse pers en de kijkers.

Aller charmantst zei Maxima nog dat Willem Alexander een beetje dom was geweest en de Nederlandse kijker ging toen plat. Tot eind november vorig jaar ging het paar zich voorstellen in alle Nederlandse provincies en de pers en de televisie gingen massaal mee op pad. Heel anders ging dat destijds bij Claus en Beatrix. Claus moest zich op eigen houtje waar maken als mens en dat de televisie hem daarbij misschien een klein handje kon helpen, was toen nog niet goed doorgedrongen bij de televisiebazen. Dus als nieuwsbron is de televisie van groot belang. Denk aan bijvoorbeeld de Golfoorlog en CNN!

Het huidige televisie aanbod is saai: eindeloos doorzeurende soaps (Goede Tijden Slechte Tijden), waarbij de schrijver Martin Bril te horen heeft gekregen dat hij vooral moet doorgaan. Is de commerciële televisie echt heel slecht? Mijn mening? Het kan behoorlijk beter. Uitzonderingen zijn: Barend en Van Dorp en ook Baantjer is een Topper! Het RTL Journaal is niet slecht, maar echte uitschieters zijn er niet op dit station en dat is bij SBS6 nog een graatje erger. Dat station werd bekend door de introductie van een soort programma's als 'Jongeren op vakantie' lees: drank, zon, zee, sex. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat daarna alle commerciële stations dit soort programma's gingen overnemen. Zaterdag 's morgens bij de slager plaag ik daar Ursel de Geer wel eens mee.

Kijk je naar de commerciële televisiestations afzonderlijk, dan zie je dat ze bij RTL 4 meteen al 's morgens starten met soaps. We pakken een willekeurige dag in de week: vrijdag: 8.10 uur The bold and the beautiful, 8.35 uur As the wold turns, 9.10 uur As the world turns, 10.00 uur Goede Tijden, Slechte Tijden, 11.00 uur Onderweg naar morgen. Allemaal soap.

Na deze rubbish vervolgde Catherine Keyl om 15.05 uur met de spannende vraag: 'ik heb borstkanker maar mag er niet over praten' of het onderwerp van de dag daarvoor: 'tatoo'. O, gelukkig: om 16.05 uur nog even een soap: As the world turns. Daar hebben ze zeker nog 100.000 afleveringen van liggen. Dan 17.35 een uur waarop de huisvrouwtjes achter het fornuis behoren te staan alweer een soap: The bold and the beautiful. En om 20.00 uur uiteraard een soap:Goed Tijden, Slechte Tijden. Tijd om na al die zoetigheid je pistool voor de dag te halen en dat kan in Baantjer. Daarna wordt de programmering wat serieuzer met De zwakste schakel, een quiz én Barend en Van Dorp, een voortreffelijk programma.

RTL 5 beziet de wereld overdag via de bril van de beursman en gaat in de avond verder met speelfilms en veel nieuws. Geen zoetigheid dus op RTL5. SBS6 is minder zoet dan RTL 4 maar stelt qua programmering, voor mij, helemaal niets voor. Veel zogenaamde familieseries uit Amerika van het type 'lach of ik schiet' en soms 's middags een goede serie als Perry Mason of een speelfilm. Die bewuste avond, waar ik het over heb, werd er doorgezeurd over 'Domino Day 2001', al vanaf halfacht tot elf uur 's avonds, en de dag eindigde met de onvermijdelijke Jerry Springer Show.

Net 5 is de wat serieuzere versie van SBS6: Eerst veel op kinderen gerichte programma's in de ochtenduren. Dan 's middags wat 'lach of ik schiet' programma's, een speelfilm en zo sukkelt men in de avond voort. Weinig eigen producties. Yorin, het onechte broertje van Veronica. Zij waren, volgens mij, nooit in staat om een behoorlijk televisie programma te maken, maar Yorin bakt er helemaal niks van: hier en daar een Science Fiction serie die goed scoort, een soap: Onderweg naar Morgen. En de avond die ik beschrijf, eind november, weer Big Brother (ja ook in deze aflevering gaan ze hopelijk voor de kijkcijfers weer van bil)……. Gaap…..o ja dan hebben we nog V8, filmpje, wat plat amusement And that's it.

Amsterdam is de enige stad in Nederland waar we geen Discovery kunnen ontvangen en dat doet dagelijks pijn als je naar de programmering kijkt. Gelukkig hebben we nog wel National Geographic Channel en dat is vaak ook genieten. Wat ben ik toch blij dat er nog radio bestaat.

ROB OLTHOF

Foto's duiken na 40 jaar weer op

Radio Mercur

Op 1 november 1961 begon Erik Lindhardt met zijn baan als zendertechnicus bij Danmarks Commercielle Radio (DCR). Na een fusie op 29-1-1962 met Radio Mercur werd dit zijn nieuwe werkgever. Hij bleef er werkzaam tot het gedwongen eind van dit station op 19-7-1962. Onlangs zond de inmiddels 63-jarige Lindhardt ons enkele foto's, genomen aan boord van de Lucky Star.

1. Zo te zien ontbrak het nergens aan!
2. Lindhardt in de zendmast tijdens de 8 uur durende plaatsing van een nieuwe richtantenne. Hij kwam slechts eenmaal naar beneden voor een kop koffie en dat bij -2 graden!
3. Kapitein Johannes Houmoeller en Grete, de kokkin.
4. Lindhardt achter de mengtafel van de Cheeta II.

GEKKE HOBBYISTEN OP EEN DAK
De eerste radio-uitzending van Argentinië

Op 27 augustus 2000 was het precies tachtig jaar geleden dat er in Argentinië voor het eerst een radio-uitzending te horen viel, een opmerkelijk initiatief van de arts Enrique Telémaco Susini en een aantal van zijn studenten. Hun radiostation hoort, schrijft Rubén Guillermo Margenet, zondermeer thuis in het rijtje van de eerste radiostations ter wereld.

Coliseo, Buenos Aires

Er zijn niet echt veel auteurs die de moeite hebben genomen om zich te verdiepen in wat er aan bronnen en literatuur beschikbaar is over het ontstaan van de radio in Argentinië. Daarnaast blijken ook de pioniers van het eerste uur zelf niet veel historisch besef te hebben gehad. Ze hebben weinig bewaard voor het nageslacht. Zelf wisten ze het historisch belang van hun initiatieven klaarblijkelijk niet goed in te schatten. We weten nu dat de komst van de radio de nodige sociale veranderingen met zich mee heeft gebracht op het gebied van de cultuur, de wetenschap en de politiek. In die tijd had men echter nog niet goed door dat er, met de komst van de radio, echt iets zou gaan veranderen in de wereld. Er is daarom, helaas, maar weinig bekend over wat een van de allereerste radiostations moet zijn geweest.

In de geschiedenis van de radio is het altijd lastig om iemand aan te wijzen die ergens de eerste mee was. Aan de wieg van de radio stonden vele ouders: een reeks van pioniers en onderzoekers aan wier inspanning we het ontstaan van het medium te danken hebben. Reeds in de loop van de negentiende eeuw droegen velen hun steentje bij tot het latere succes van de radio. Zo was het was Samuel Morse die al in 1837 het eerste systeem tot overbrenging van informatie via elektrische impulsen beproefde. Verder mogen we zeker Alexander Graham Bell niet vergeten, de man die er als eerste in slaagde om een verstaanbare telefoonverbinding te realiseren en die, een jaar later, in 1876 het octrooi verwierf op de telefoon. In 1887 was het vervolgens Heinrich Hertz die er in slaagde elektromagnetische golven te registreren, te meten en vervolgens te produceren. Guglielmo Marconi, om tot slot nog maar een van de vele mogelijke namen te noemen, lukte het op 12 december van het jaar 1901 als eerste een draadloze transatlantische verbinding te leggen.

Met dat alles was er echter nog geen sprake van reguliere radio-uitzendingen. Daniel Camporini schrijft in zijn boek *Erase una vez la Radio* ("En toen was er radio"), dat de draadloze telegrafie in de jaren tot aan het eind van de Eerste Wereldoorlog vooral werd gebruikt voor politieke doelen en inlichtingenwerk in het kader van de oorlogsinspanningen. Het idee om signalen naar meer dan één ontvanger tegelijk te versturen ontstond in het begin van de twintigste eeuw in de rijen van het Franse leger; hoewel sommige beweren dat de legers van Italië en Duitsland al eerder beschikten over communicatiemogelijkheden, waarmee vijftig of meer ontvangstpunten tegelijk konden worden bereikt. Praktisch gesproken was het echter de Fransman Gustave-Auguste Ferrié, wetenschapper en kapitein en later generaal in het Franse leger, die er als eerste in slaagde om een verbinding met verschillende ontvangers tegelijk te maken.

De originele versie van de TM (www.mev.fr)

Ferrié ontwierp in 1915 ook een eigen versie van de beroemde triode-buis, die al in 1882 was ontwikkeld door Lee DeForest en waarmee het mogelijk werd om elektrische signalen te versterken. Het succesvolle Franse product dat in grote aantallen in serieproductie — bij de Franse bedrijven Métal en Pathé en niet veel later ook bij het Nederlandse Philips — kon worden vervaardigd, was de zogenaamde TM, de "Télégraphie Militaire" die ook wel de "triode militaire" of "métal"-buis wordt genoemd. Zoals we nog zullen zien, werd datzelfde soort buizen ook door het allereerste Argentijnse omroepstation gebruikt. Maar, laten we nog eerst nog een vijftal

jaren teruggaan in de tijd en de overstap maken naar het Zuid-Amerikaanse continent.

In 1910 was Marconi met een aantal medewerkers namelijk naar Argentinië afgereisd om daar het eeuwfeest bij te wonen van de meirevolutie van 1810 die de Argentijnse onafhankelijkheid inluidde. Hij maakte van de gelegenheid gebruik om in het plaatsje Bernal een telegraafstation te bouwen. Van daar uit lukte het hem om verbindingen met onder meer Canada en Ierland te realiseren. Deze successen van Marconi bleven niet onopgemerkt en een aantal enthousiastelingen uit Buenos Aires werden erdoor geïnspireerd om ook met radio aan de slag te gaan. Uit hun eerste experimenten ontwikkelde zich de omroep als een combinatie van telefonie en draadloze telegrafie.

Een van deze zendamateurs was Luis Romero Carranza, een student in de medische wetenschappen. Vóór hem was Teodoro Bellocq, een van de eerste Argentijnse zendamateurs, er al in geslaagd om draadloos een eenvoudig gesprek te voeren. Carranza was echter van mening dat er nog veel meer mogelijk was. Hij bouwde een zender en construeerde en installeerde vervolgens een antenne op zijn dak. Vervolgens sloeg hij samen met zijn vriend Ignacio Gomez Aquirre aan het experimenteren. Uiteindelijk lukte het de twee om met behulp van een microfoonversterker voor gehoorgestoorden een gesproken signaal over te brengen. Het verhaal gaat dat het kraaien van een haan in het huis van de zender het eerste geluid was dat op de ontvanger te horen viel. Daarmee was een tweede stap gezet op de weg van de draadloze telegrafie naar een daadwerkelijke radio-uitzending. Die laatste stap liet echter nog even op zich wachten.

In 1914 brak de Eerste Wereldoorlog uit en zoals Carlos Ulanovsky aangeeft in het boek *La radio. Ese mundo tan sonoro* (“Radiodagen”), bleef Argentinië vanaf die tijd verstoken van alle buitenlandse literatuur en documenten over de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van “draadloze verbindingen”. Tijdens die oorlog namen de mogelijkheden van de draadloze communicatie aanzienlijk toe, maar wel binnen de loopgraven in Europa. De technische ontwikkelingen werden ingezet voor de oorlogvoering. Het instrument van de afstandsverbinding was een strategisch wapen voor diegenen die er de beschikking over hadden en het te wisten te hanteren. Het onderwerp was daarmee met de nodige geheimzinnigheid omgeven. Het gebruik van de radio, voor artistieke doeleinden en gericht op een groot publiek, liet daarmee nog op zich wachten tot tenminste 1918. Vanaf dat tijdstip werden de elektromagnetische golven een wezenlijk gereedschap in de wereldomspannende communicatie.

De oorlog belemmerde op die manier de verdere ontwikkeling van de Argentijnse zendamateurs. In de tussentijd zaten ze echter niet stil. De journalist Manuel Ferradás Campos maakt in een artikel uit 1915 bijvoorbeeld gewag van het feit, dat een aantal jonge zendamateurs in Buenos Aires, Santa Fé en Mendoza “een soort broederschap vormden, die nieuws uitwisselden, gesprekken op afstand voerden en via hun verbindingen zelfs kleine piano- en vioolconcerten ten gehore brachten.” De grote doorbraak zou echter pas in 1920 volgen.

dr. Enrique Telemaco Susini

Het idee van radio-uitzendingen in Argentinië ontstond op initiatief van dr. Enrique Telémaco Susini. Hij was ervan overtuigd dat de techniek, die in Europa tot dan toe voor oorlogsdoelen werd gebruikt, net zo goed of beter voor artistieke, informatieve en journalistieke doeleinden zou kunnen worden toegepast. In 1918 — hij werkte in die tijd als arts bij de Marine — kreeg Susini de kans om daarvoor de nodige middelen te verwerven. Ulanovsky beschrijft in zijn boek, hoe dat ging:

“Tegen het einde van de oorlog in 1918 gaf het leger Susini de opdracht om in Frankrijk de werking van gifgassen op de ademhalingsorganen te onderzoeken. Bij het Franse leger kocht hij toen enkele afgedankte radio-onderdelen zoals heel weinig gebruikte zenders met 5 kilowatt uitgaand vermogen, reservebuizen van het merk Pathé en “metal”-buizen in goede staat. Met al deze spullen... keerde hij terug naar Argentinië.”

Toen Susini in 1919 terugkeerde, werd hij opgewacht door drie vrienden. Het waren de al eerder genoemde Luis Romero Carranza, César

Guerrico en Miguel Mugica — allemaal studenten geneeskunde. Een jaar later — intussen had ook Gomez Aguirre zich bij de groep gevoegd — zouden hun inspanningen leiden tot de eerste radio-uitzending in Argentinië.

In het jaar 1920 leed de Argentijnse economie nog sterk onder de gevolgen van de Eerste Wereldoorlog. De natie werd echter al bijna vier jaar lang geregeerd door de populaire, radicaal georiënteerde president Hipólito Irigoyen en in cultureel opzicht heerste er een positieve sfeer. Er waren vele koffiehuizen met orkesten en danslokalen. En, waarop het platteland het circus nog de attractie bij uitstek was, hadden in de steden het theater en de bioscoop zich ontwikkeld tot de belangrijkste plaatsen van vermaak. Susini, die de Marine inmiddels had verlaten, was betrokken geraakt bij een van de theaters van Buenos Aires, het Teatro Coliseo. Op 27 augustus 1920, bij de geplande uitvoering van een muzikaal drama van Wagner, zag hij kans om deze bezigheid met zijn radiohobby te combineren.

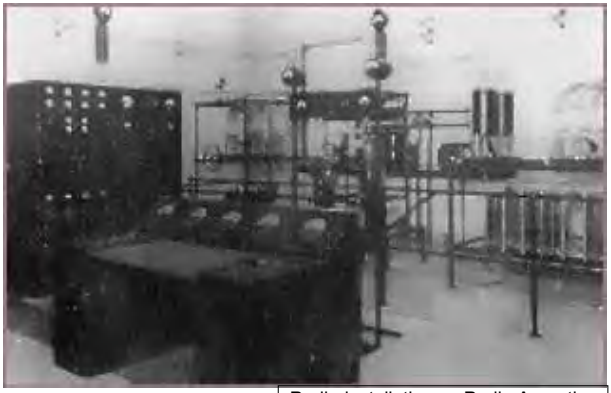

Radio-installatie van Radio Argentina

Ricardo Gallo geeft daar in zijn boek *La radio. Ese mundo tan sonoro* (“De radio — die zo klankvolle wereld”) de volgende beschrijving van:”Susini en zijn vrienden waren van mening dat het gebouw van het Teatro Coliseo te klein zou zijn om al het publiek te bergen voor de uitvoering van het muzikale drama *Parsifal* van Richard Wagner dat voor de avond van de 27ste augustus 1920 geprogrammeerd stond. Daarom plaatsten zij op het dak van het gebouw een eenvoudige 5-kiloWatt zender. Ze zetten in het theater een microfoon neer en om 20.30 uur begon de “heldendaad”, waarmee de “gekken op het dak” — zoals zij sindsdien liefdevol werden genoemd — zich opwierpen als de authentieke en enthousiaste pioniers van de Argentijnse omroep.”Die naam kreeg de groep overigens omdat ze een week van tevoren al bezig waren geweest om een ruim 35 meter lange antenne te spannen tussen het dak van het theater naar een van de vele hoge koepels die Buenos Aires rijk is.Zo begon de eerste omroep van Argentinië in de stad Buenos Aires. De naam van het station was *Sociedad Radio Argentina*, met LOR als kenteken. Gallo veronderstelt, dat de eerste luisteraars bestonden uit de radioamateurs zelf en hun bekenden en vrienden. Verder had iedereen kunnen luisteren die een radio-ontvanger kon betalen, in die tijd vooral het meer welgestelde deel van de bevolking. Ze hadden moeten luisteren via koptelefoons, omdat de ontvangers in die tijd nog geen luidsprekers hadden. Om het signaal goed te ontvangen, moest een buitenantenne met aarding worden geïnstalleerd. Alle omroepapparatuur functioneerde bovendien met glaslood, een uit natuurlijk loodsulfaat bestaand mineraal. De afstemknop, waarmee deze breekbare, grijsblauwe stenen konden worden gedraaid, moest heel nauwkeurig worden bediend om de gewenste golflengte te kunnen vinden. Ondanks al deze voorwaarden, zo bleek de volgende dag uit de krantenberichten, had een heel aantal luisteraars de uitzending kunnen volgen. Zelfs een marconist van een voor Santos (Brazilië) liggend schip had *Parsifal* in deze augustusnacht gehoord. De eerste uitgezonden woorden kwamen overigens van Dr. Susini zelf:”Geachte dames en heren. De *Sociedad Radio Argentina* brengt vandaag het toneelwijdingsfeest *Parsifal* van Richard Wagner ten gehore, onder medewerking van de tenor Maestri, de Argentijnse sopraan Sara César, de bariton Aldo Rossi Morelli; en de bassen Chirino en Paggi. Ze worden begeleid door het koor en het orkest van het Theater Constanzi uit Rome, onder de leiding van de dirigent Felix von Weingartner.”Op deze gedenkwaardige 27ste augustus 1920 droegen de uitzendingen van *Radio Argentina* een experimenteel karakter. In dat opzicht komen ze overeen met soortgelijke experimenten die in die tijd bijna overal ter wereld plaatsvonden. Uitzonderlijk is wel dat het station vanaf deze dag met regelmatige uitzendingen met een vaste programmering begon. Na de succesvolle uitzending van *Parsifal* werden gedurende het hele seizoen alle opera-uitvoeringen van het Teatro Coliseo uitge-

zonden. Daarna begon de groep zelfs met eigen producties. *Radio Argentina* bleef met regelmatige en systematische uitzendingen tot 31 december 1997 in de lucht. Toen kwam — op basis van een officiële beslissing — een einde aan een van de oudste omroepen ter wereld: Radio Argentina (1110 kHz) werd definitief gesloten.De vraag of LOR het eerste radiostation van de wereld was of niet, zal wel nooit worden beantwoord. Het hangt er maar vanaf welke criteria er worden aangelegd en er zijn veel concurrenten voor de titel van de allereerste radio-uitzending en het allereerste radiostation. In de veertien jaar vanaf eind 1906 — het jaar waarin Reginald Aubrey Fessenden zijn eerste radio-uitzending verzorgde — tot aan het eind van 1920, waren er veel van dit soort initiatieven. Enkele maanden voor de uitzending van *Parsifal* had Marconi, op 19 mei 1920, al vanuit New York een concert uitgezonden van de Australische sopraan Nellie Melba. En ook in andere landen gebeurden er ongeveer tegelijkertijd vergelijkbare dingen. De bedoeling van dit essay is dan ook niet om prioriteit te claimen voor de Argentijnse omroep, maar om het enthousiasme te onderstrepen van een bijna vergeten groep van jongeren, die op hun manier het medium radio vorm hebben gegeven. De historicus Gallo formuleerde het als volgt:"De radio was geen Argentijnse ontdekking, maar kan ook niet bij uitstek aan een andere natie worden toegeschreven. Als er een ontdekker is, dan blijft deze anoniem. De verdienste van Argentinië is dat op die gedenkwaardige avond in het Coliseo voor het eerst op de wereld... een regelmatige en systematische omroep werd opgestart. Maar nog veel belangrijker is het feit, dat de betrokkenen gewoon deden wat hen goed leek — heel simpeltjes

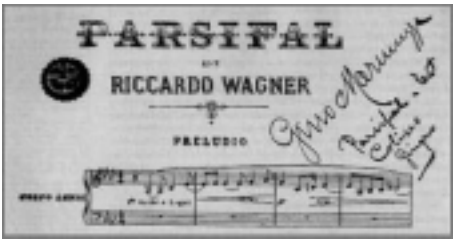

en zonder de competitiedrang die doorgaans achter dit soort initiatieven ligt."Een belangrijk element, kortom, van het ontstaan van het medium, is het plezier dat de radio zowel de initiatiefnemers als de luisteraars verschafte. Laten wij dit artikel daarom besluiten met de woorden van een andere Argentijnse historicus, Edgardo Rocca, die ooit zei: "Het begon als een tijdverdrijf onder amateurs, die met zenders en ontvangers speelden; de tijd veranderde deze hobby van 'een stelletje gekken op een dak' in iets dat onmisbaar werd in het dagelijkse leven van iedereen."

RUBÉN GUILLERMO MARGENET

Literatuur:
Altgelt, Carlos A. (2000), "Early history of radio broadcasting in Argentina." In: *The Broadcast Archive*, 2000.Camporini, Daniel (2000), *Erase una vez la Radio*. Buenos Aires: Diexismo y Comunicación, 2000.Gallo, Ricardo (1991), *La radio. Ese mundo tan sonoro*. Buenos Aires: Corregidor, 1991.Ulanovsky, Carlos, Juan José Panno, Marta Merkin y Gabriela Tijman (1995), *Días de Radio*. Buenos Aires: Espasa Calpe, 1995.

Deze bijdrage is een vertaalde en gecorrigeerde versie van het artikel "El hobby de los locos de la azotea. 80 Años de radiodifusión en Argentina," dat Rubén Guillermo Margenet in 2000 schreef voor de *DX Clube do Brasil* ter gelegenheid van het tachtigjarig bestaan van de Argentijnse radio. Sommige van zijn, in de Spaanstalige versie, gegevens bleken incorrect te zijn. Vandaar de aanpassing door Uw redactie.

HERINNERINGEN AAN RADIO MI AMIGO deel 3

Nadat in 2000 het eerste deel van deze serie boekjes over Radio Mi Amigo uitkwam, gevolgd door deel 2 in het afgelopen jaar, zal deze maand deel 3 van de serie het daglicht verschijnen. In dit deel wordt het jaar 1977 beschreven. Precies na een kwart eeuw zal een aantal van de toenmalige medewerkers nog eens weer aan het woord komen, waarbij vele verhalen die voorheen niet werden verteld, worden geopenbaard. Aangenomen mag worden dat daarbij schrijnende toestanden aan boord van het zendschip eindelijk boven water komen, terwijl er ook het een en ander voor het eerst zal worden verteld omtrent het Spaanse team. Daarbij gevoegd de dagboeken van Hans Knot, zoals hij die destijds ook al bijhield, en de vele andere interviews die hij in de loop der jaren deed, brengt met deel 3 van de 'Radio Mi Amigo Herinneringen' weer vele uren leesplezier op. Het boek is nu te bestellen door overmaking van EURO 15 op giro 2929268 t.n.v. J. A. Knot te Groningen. Vanuit het buitenland is het een kwestie van of storten per giro (5 EURO extra overmaken voor de transmissiekosten) danwel cash in een enveloppe. Vanuit Engeland betaalt men 10 Pond. Dit alles inclusief verzendkosten. Hierbij een heel klein voorproefje op het boek.

Bijltje er ook bij neergegooid
Op de eerste dag van het nieuwe jaar 1977 was een oud-medewerker van Radio Mi Amigo, Bert Bennett, te beluisteren op Radio Andorra. Vervolgens werden enkele weken daar zijn programma's uitgezonden, waaronder de Nederlandse Top 100 over het jaar 1976. Dat hij werd beluisterd bleek uit de vele internationale post, die in het programma werd voorgelezen. Radio Mi Amigo bestond op die dag precies drie jaar, waar niet té veel bij stil werd gestaan. Wel was dit drie dagen later het geval, toen het live team aandacht besteedde aan 3 jaar en 3 dagen Radio Mi Amigo. Ondanks dat het winter was werd er in kleine bootjes rond het zendschip gevaren en in het programma Baken 16 viel mee te genieten van de feestelijke stemming. Wel viel de kokkin daarbij in het water, hetgeen tot gevolg had dat er die middag geen warme hap was aan boord van het zendschip. De hele crew, inclusief de Britten, zongen in het programma uit volle borst en dezelfde middag informeerde ' De oude Jacoba' (Marc's moeder) dat de Engelsen onder elkaar 'Baken 16' de naam 'Beacon Sandwich' hadden meegegeven. Andermaal zou begin januari 1977 een deejay vertrekken en wel de man die tevens als programmaleider op dat moment actief was. Op 3 januari nam Peter van Dam het besluit om het station te verlaten. Hoofdoorzaak was wel het gegeven dat Sylvain Tack over diverse zaken telkens weer een andere mening had en eigenlijk niet langer onder hem viel te werken. Peter zijn programma's waren nog wel enkele weken te beluisteren, daar een goede voorraad programmatapes reeds door hem was opgenomen. Zijn laatste programma was Cash Casino op zondag 16 januari 1977.

Vermomde dj's poseren voor fotograaf van de Britse overheid © Marc Jacobs

Volop in de belangstelling
In de daaraan voorafgaande zomer was het vooral Peter van Dam die veel belangstelling had genoten van de vele vakantievierende Belgen en Nederlanders, die Playa de Aro als een soort van bedevaartsoort hadden ontdekt. Fotorolletjes werden er vol geschoten en Sylvain Tack zei op een bepaald moment dat het tijd werd dat er slechts een paar uur per dag beschikbaar zouden zijn voor het publiek, daar het allemaal een beetje té veel van het goede was geworden qua bezoek van de luisteraars. Ook de inhoud van de programmatape van het laatste doordeweekse uur van Peter van Dam kreeg dezelfde stempel toegediend. Hoewel misschien té veel van het goede veranderd zou kunnen worden in té veel van het slechte. De tape werd in ieder geval in de ban gedaan en derhalve niet uitgezonden. Tack hoorde, bij het van tevoren afluisteren van de tape, iets waar Peter zich onder normale omstandigheden niet mee bezig hield, namelijk dermate denigrerende opmerkingen waardoor Tack besloot de programmatape te laten vernietigen. Opmerkingen die zowel negatief tegen Tack als zijn collega deejays waren gericht. Maar Van Dam was Tack te vlug afgeweest en had er zorg voor gedragen dat het laatste uur, direct na opname, was gedupliceerd en zodoende bewaard kon blijven. Er werden van een programma in Playa de Aro altijd twee cassettes gemaakt, maar van dit programma had Peter de duplicaatcassette, zoals normaal gebruikelijk, niet bij Haike ingeleverd. Vele aanhangers van Radio Mi Amigo koesteren dan ook deze opname in hun archief. Om de deejays aan boord om de tuin te leiden had men wel de programmacassette naar het zendschip gestuurd en toen men het programma wilde scherpzetten voor uitzending bleek de cassette leeg te zijn. Reden kon zijn dat men gewoon een blanco cassette in Playa de Aro had genomen en daarop het programmanummer had genoteerd of de originele cassette, waarvan dus gelukkig ook een kopie voorradig was, had gewist met gebruik van een bulk erasor.

Persoonlijke Top 10
Eén van de laatste beslissingen die Peter van Dam, in zijn functie van programmaleider van Radio Mi Amigo, had genomen was de invoering van een nieuw programmaonderdeel, dat iedere doordeweekse dag, vanaf 3 januari 1977, tussen twee en drie uur in de middag, werd uitgezonden. Het betrof 'De Persoonlijke Top 10'. De

luisteraar werd actief betrokken en men kon zijn eigen lijstje met favoriete platen insturen om vervolgens af te wachten of hij/zij zou worden uitgeloot voor uitzending in de programmering van Radio Mi Amigo. In eerste instantie was Bart van Leeuwen verantwoordelijk voor de presentatie, terwijl in een later stadium Haike De Bois werd ingeschakeld om de tien favoriete platen telkens aan elkaar te praten. Nog weer later nam Ton Schipper deze taken over. Ondertussen was Peter van Dam snel teruggekeerd naar België, waar hij nog steeds op de lijst stond van gezochte personen. Solliciteren was één van de eerste dingen die hij er deed en zo kon het gebeuren dat hij binnen drie weken al terug was op de radio en wel bij de TROS in Hilversum, in de nacht van 3 of 4 februari 1977. Hij werd inval deejay tijdens de toen zeer goed beluisterde nachtuitzendingen van deze omroep, die eruit gingen onder de noemer 'TROS Nachtwacht.' Maar er waren meer activiteiten voor Peter van Dam in België. Hij werd er niet alleen benoemd tot artistiek manager van de muziekuitgeverij Decibel in Deinze maar startte tevens de Peter van Dam Disco Show, een vijf uur durende show waarmee hij door Vlaanderen trok. Was het in het verleden zo dat men in Spanje uitgebreid de door verschillende personen ingezonden demotapes beluisterde om vervolgens een keuze te maken om een goede deejay in dienst te kunnen nemen, vanaf begin 1977 werd deze taak overgelaten aan de in België en Nederland voor de Mi Amigo organisatie actieve medewerkers. Zo kon het gebeuren dat ondeskundige deejays snel via één van de vele gebruikte haventjes naar het zendschip werden gebracht. Begin januari diende Marc Jacobs afgelost te worden, waarbij zijn vervanger de uit België afkomstige Hans Brouwers werd. De eerste in een rij van deejays, die slechts enkele dagen tot enkele weken aan boord van het zendschip radioactief waren. Te snel werd dus een beslissing genomen iemand in dienst te nemen. Duidelijk kon worden gesteld dat de organisatie met grote stappen, in kwaliteit achteruit ging, met alle gevolgen van dien.

Tender Saint Andre de Flandres uit Boulogne sur Mer

Populariteit in Nederland

In dezelfde eerste week van 1977 werden ook de gegevens bekend van de jaarlijkse populariteitspoll van het Nederlandse blad Muziek Express. Radio Mi Amigo kwam er goed uit. In de lijst van de populairste deejays kwam Bart van Leeuwen binnen op nummer 10. In de categorie 'buitenlandse radiostations' behaalde Radio Mi Amigo de eerste plaats, terwijl Radio Caroline de derde plek haalde. In de categorie 'buitenlandse radioprogramma's' werd de Mi Amigo Top 50 als de nummer 1 verkozen. En in de lijst 'buitenlandse deejays' werd Peter van Dam tweede achter Wolfman Jack met als derde Stan Haag. Op 8 januari was de laatste Top 50 in presentatie van Peter van Dam te horen, het programma dat vanaf de daarop volgende week live van boord zou worden gepresenteerd. De betreffende dag verliet Marc Jacobs het zendschip voor verlof, terwijl Hans Brouwers en Frank van der Mast op dat moment verantwoordelijk werden voor de liveprogrammering. Op 9 januari werd aangekondigd dat de zender, afgestemd op de 1562 kHz, voor het eerst op volvermogen, en dus 50 kW, stond afgesteld. Echter niet voor lang want spoedig kwam er een regen aan klachten binnen in Playa de Aro van ontevreden luisteraars in Nederland, die alleen maar konden beamen te maken te hebben met een slechte ontvangst van Radio Mi Amigo. Vreemd genoeg kreeg men wel goede ontvangstrapporten uit landen als Finland, Polen en Oostenrijk. Eerder genoemde Hans Brouwers zou trouwens, zo werd op 12 januari bekend, spoedig weer van boord vertrekken omdat hij gewoon ronduit slecht was. Het betekende voor Marc Jacobs trouwens wel een korte verlofperiode, maar dat was voor hem heel normaal te noemen.

Veroordeling

De Nederlandse overheid bleef actief met het bestrijden van de activiteiten van de radiostations aan boord van de MV Mi Amigo. Samantha Dubois, deejay bij Caroline en ook regelmatig te horen in de live programmering van Radio Mi Amigo, werd in december 1976 al gedagvaard te

'Anoraks' op bezoek © **Marc Jacobs**

verschijnen voor de rechtbank in Amsterdam met als reden dat ze haar privé adres ter beschikking had gesteld aan Radio Caroline. Uiteraard om de post van de luisteraars er binnen te laten komen en het op een snellere manier naar het zendschip te krijgen, dan bijvoorbeeld de omweg via een Spaans postbusadres. Op 12 januari 1977 verscheen Samantha, onder haar eigen naam Ellen Kraal, voor het gerecht. De Amsterdamse officier van Justitie had drie personen laten komen om te bewijzen dat hij goed zat met zijn vervolging. Het betroffen drie voormalige bemanningsleden, die Ellen aan boord van het zendschip hadden gezien en bovendien verklaarden dat zij radioprogramma's had gepresenteerd onder de deejaynaam 'Samantha Dubois'. Overlopers van de bovenste plank waren de eerder gememoreerde kok Günther de Vries, Derk (een voormalige technicus) en de bootsman Jan. De laatste kwam al eerder in de getuigenbank en verklaarde onder ede dat hij Samantha aan boord van het zendschip programma's had zien presenteren. Het scheen voor de rechter genoeg te zijn want meteen oordeelde hij dat Ellen Kraal de wet had overtreden en veroordeelde haar tot het betalen van f 1000, — boete en legde haar een voorwaardelijke gevangenisstraf van drie weken op. Maar Ellen was niet onder de indruk van de uitspraak en besloot de boete niet te betalen en met de eerste de beste tender andermaal af te reizen naar de MV Mi Amigo, om weer in de huid te kruipen van Samantha Dubois. Maar Ellen was niet de enige die diende voor te komen. Ook de uit Harderwijk afkomstige Rob Hessingt (Jan van der Meer), die een aantal malen had gezegd niet meer aan boord te willen, maar toch terug kwam op de MV Mi Amigo, werd veroordeeld tot het betalen van een boete van duizend gulden.

HANS KNOT

-advertentie-

RADIO MI AMIGO HERINNERINGEN DEEL 3 IS NU UIT!!!

Gelijk aan de afgelopen jaren andermaal een boek over de geschiedenis van Radio Mi Amigo. In dit derde deel beschrijf ik de periode van januari 1977 tot en met januari 1978. In deze periode verlieten niet alleen vele medewerkers de organisatie in Spanje maar was het aan boord van het zendschip ook een komen en gaan van medewerkers. Als klap op de vuurpijl besloot de, in mijn oren, populaire kern van het presentatieteam – Stan en Michelle Haag en Marc Jacobs en Frank van der Mast het radiostation te verlaten. Dit gaf een enorme golf aan publiciteit voor en tegen het station. Ook werden er diverse tenders opgepakt, waren er lekken op het zendschip. Bestond er een deejayopstand aan boord van het schip en vielen vele veroordelingen via rechtbanken plaats. In deel 3 vertelt Marc Jacobs exclusieve verhalen, die niet eerder naar buiten zijn komen. Een voorproefje is te lezen op www.soundscapes.info.

Hans Knot

- Radio Mi Amigo Herinneringen deel 3 is te bestellen door Euro 15 over te maken op giro 2929268 t.n.v. J A Knot te Groningen.

- Bestellingen vanuit het buitenland slechts in cash gezien de enorm hoge wisselkosten van bankcheques en het uitvallen van de Eurocheque. Dus Duitsland en België 15 Euro en vanuit Engeland 10 Pond.

RECENSIES

WHO'S WHO IN BRITISH RADIO 2002

Hij had het al weken van tevoren aangekondigd dat er een zwaar pakket in mijn postbus zou worden gedeponeerd. Ook werd er aan toegevoegd dat de publicatie, waar het hier om gaat, aanzienlijk lijviger zou zijn dan de eerste editie, die enkele jaren geleden het daglicht zag. We hebben het over het intensieve werk van Dawn Rusling, daarbij bijgestaan door vader Paul Rusling. Nadeel van het door dochterlief samengestelde boek is dat vader Paul op twee plekken in het boek uitgebreid aandacht krijgt. Hier had vaders blik op dochters intensieve werk iets meer onafhankelijker kunnen zijn. In de liefst 572 pagina's dikke bijbel heb ik uren lang met veel vreugde herinneringen opgehaald aan de goede oude dagen, dat radio nog echte radio was. Daarmee doelend op vooral de jaren zestig, zeventig en tachtig van de vorige eeuw.

De Ruslings hebben een enorm grote database aangelegd van vele duizenden mensen, die ooit binnen de radio-industrie in Groot Brittannië actief zijn en zijn geweest. En uiteraard, commercieel als Rusling zelf is, is de tijd van de eerste vorm van commerciële radio – zoals die door de zeezenders in de begin jaren zestig de geschiedenisboeken in is gezet – een heel belangrijke tijd. Derhalve is een groot aantal personen in het boek terug te vinden die van enorm en minder belang zijn geweest bij het populair maken van stations als Radio London, Radio Caroline, Radio 270 (in Paul zijn voortuin), Radio England, Radio 390, Radio Scotland en Radio City.

Maar natuurlijk ook bekende en minder bekende mensen uit de hoek van de BBC, de IRL en Radio Luxembourg worden ons op een prachtig presenteerblaadje aangedragen. In de kast staan zal het boek zeker op de bovenste plank om het er regelmatig uit te trekken om iets na te kijken. Daarbij is niet alle informatie even relevant te noemen. Er zitten naar mijn mening te veel personen in die, via een zogenaamde one liner, kort worden voorgesteld, waarbij je de info eigenlijk al weer vergeten bent alvorens je aan het einde van de zin bent. Maar het vermoeden bestaat dat al deze korte vermeldingen erin zijn gezet om bepaalde informatie toch maar precies uit te laten komen op een bepaalde pagina in het boek. Info rond de zeezenderproject op zoek naar fondsen uit de Europese Unie op pagina 259 (eens de Carolinefrequentie) of misschien nog toevalliger het gegeven dat Charlie Wolfe voorbij komt op pagina 558 (hij begon zijn Europees avontuur bij Laser 558.)

Voordat ik vertel hoe dit toch wel geweldige boek te bestellen is, wil ik een paar missers uit het boek noemen. Allereerst wordt, als het gaat om Robin Ross, een enorme blunder gemaakt waarbij duidelijk kan worden gezien dat een derde paar ogen over de tekst, niet had misstaan. We wisten natuurlijk allemaal dat Radio Caroline er voor verantwoordelijk is geweest voor de absolute doorbraak van commerciële radio. Het station dat in 1983 haar zogenaamde 'relaunch' zou zien vanaf de Ross Revenge. Maar dat de Rusling's hier nu helemaal zogenaamde 'Stone Age Radio' van willen maken door te melden dat de relaunch in 183 plaats vond, vind ik te ver gaan. Gelijk aan de vorige publicatie mis ik een verhaal rond de toch wel belangrijke Don Allen. Deze enkele jaren geleden overleden deejay heeft toch een aanzienlijke carrière doorlopen binnen radioland. In het boek komen ook tal van verwijzingen voor wanneer deejays onder verschillende namen hebben gewerkt. Zo heb ik gezocht naar de informatie rond Brian McKenzie, die lang onvindbaar was in het boek. Pas bij Brian Webb, achter in het boek, kom ik informatie over hem tegen zonder een verwijzingsteken naar een vernoeming onder de letter M van McKenzie. Ook de afsluitende info, dat Brian in Spanje zou verblijven, lijkt me niet geheel correct. Eerder kan worden aangenomen dat de Rusling's lichtelijk in de war zijn met Simon Barrett.

Natuurlijk weet ik dat ik een niet afstandelijke recensie kan schrijven gezien mijn zo uitgebreide betrokkenheid bij de radio van de afgelopen vier decennia. Vele van de beschreven personen ken ik persoonlijk of zijn door mij vastgelegd in mijn eigen archief. Derhalve zou een te kritische recensie oneerlijk zijn, hetgeen voor het werk van Dawn en Paul alleen maar nadelig zou zijn. Toch

zou ik in de volgende editie, waarvan wordt gezegd dat deze in 2003 zal uitkomen, een iets genuanceerde omschrijving willen hebben bij Eddie Blackwell. Was hij niet nauw betrokken bij het voorkomen dat Laser 558 té populair zou zijn. Waren er ook geen geruchten dat er afgeluisterde gesprekken waren opgenomen in die tijd, waarbij niet alleen Laser te sprake kwam maar ook die prachtige pub 'The punch tavern' in Whitstable. Niet alleen vanwege de heerlijke bieren maar ook vanwege het feit dat deze pub, toen de brand erin ging, eigendom was van Paul Rusling. Op zijn beurt destijds ook betrokken bij het zeezenderproject Laser 558? Niet duidelijk is of deze info met opzet is weggelaten, maar het zou geschiedenis vervalsend zijn als in deel 3 dit gegeven andermaal wordt weggelaten.

Voor de rest, iedereen kopen dat boek want het is een must. Liefst 572 pagina's, zoals al door mij gezegd. WHO'S WHO IN BRITISH RADIO 2002 is te bestellen voor Euro 50 bij Broadcast Data Publications, PO Box 12, Willerby. East Yorkshire HU10 7YT in England. Op de radiodag, op 2 maart in Amsterdam, zal Paul Rusling aanwezig zijn om exemplaren van het boek te signeren en zal het boek tevens voor die gelegenheid voor een goedkopere prijs te koop zijn.Verdere info is te vinden op: www.broadcastdata.net

W W W - A D R E S S B U C H RADIO+TV IM INTERNET

Een tweede boek dat ons ter recensie werd aangedragen in de week voor Kerstmis 2001. Een indrukwekkend overzicht van duizenden internetsites die betrekking hebben op het gebied van radio en televisie. Deels per land samengesteld, deels per stad dan wel deelstaat als het gaat om Duitsland en Amerika. Maar ook gericht naar onderwerp is een groot aantal sites zeer gemakkelijk te ontsluiten.

Het adresboek, dat als ondertitel 'Entertainment Guide' meekreeg, is samengesteld door Anita Pospiechil, die tevens uitgeefster is van Radio Journal, één van de toonaangevende tijdschriften op radiogebied in Duitsland.

Dat er naast radio ook andere onderwerpen worden aangedragen lijkt voor mij niet storend te zijn geweest. Zo draagt Anita ons een site voor genaamd: Airlines in internet. Altijd handig. Zeer indrukwekkend is het aantal sites, dat ze voorstelt, op het gebied van de antieke radio in deze wereld. Ook interessant is de 'runddown' op het gebied van country muziek dat ze heeft samengebundeld in een aparte rubriek. Uiteraard is ze, bij de samenstelling van het boekwerk, niet voorbijgegaan aan de enorme hoeveelheid aan DX-clubs die op de wereld al jaren actief zijn en nu ook op internet via verschillende sites zijn te zien. Hetzelfde geldt als het gaat om sites die interessant zijn op het gebied van de film en filmproductie en het mediagebeuren.

Met dit boek in de hand kun je uren met plezier, wat zeg ik, dagen en maanden met plezier het net op gaan en leuke en interessante dingen vinden op het gebied van radio en televisie. Alleen vonden we helaas een foutje terug in de omschrijving van Soundscapes. In het internetadres was de 'o' vergeten. Maar de kenner heeft onze site gelukkig al lang in zijn lijst van favorieten opgenomen.
Het boek is te bestellen door meer informatie op te vragen bij: www.radioadressbuch.de

SENDER & FREQUENZEN 2002

Al weer voor het negentiende jaar op een rij hebben Michael Schmitz en Wolf Siebel garant gestaan voor de samenstelling van de Duitstalige bijbel als het gaat om het radio beluisteren. Zoals altijd prachtige overzichten van de te ontvangen stations in de diverse landen op onze aarde, maar ook overzichten via de verschillende meterbanden, die het radiospectrum rijk is. Voor diegene die nog niet erg goed thuis is in de wereld van het echte radio luisteren, dus niet het 'behangen' met de radio, hebben de beide auteurs een paar overzichtelijke hoofdstukken geschreven waarin tal van tips over hoe men radio op afstand kan beluisteren. Na deze hoofdstukken volgt dus het landen overzicht van A tot Z en dus van Ägypten tot en met Zypern. Tussen de beide landen ligt een groot aantal andere landen in het boek en in werkelijkheid onder meer een zee voor de kust van Israël alwaar nog steeds Arutz Sheva als zendschip actief is gericht op het volk van Israël. En waarom deze opmerking? De auteurs melden namelijk dat het station inmiddels van land

actief is, hetgeen één van de weinige kleine foutjes is, die in het boek voorkomen. Het 496 pagina's dikke boek heeft, naast de voornoemde overzichten, ook een aantal verhalen omtrent de geschiedenis van de radio. Zo heeft men deze keer een special opgenomen rond het 60-jarig bestaan van The Voice of America, een verhaal over 'Oppositie via de Radio' en is er aandacht voor 'Vrije Radio Stations en Hobbyisten Radio'. Het jaarboek, dat de sleutel tot de radio genoemd kan worden, kost Euro 21.90. Sender & Frequenzen 2002 is rechtstreeks in de boekhandel te bestellen onder ISBN 3-89632-051-3. Ook kan men het boek bij de uitgever bestellen: Siebel Verlag, Auf den Steinbüchel 6, D 53340 Meckenheim Deutschland. E mail: Leserservice@siebel-verlag.de
Ook een kijkje op de site van de uitgeverij is mogelijk: www.siebel-verlag.de

HANS KNOT

RADIO CAROLINE: EEN VIJFDE OPSTART

Als we terugkijken op de geschiedenis van Radio Caroline, dat ooit in maart 1964 haar programma's begon vanaf het schip de MV Fredericia voor de kust van Engeland, dan kunnen we de opening van Radio Caroline Nederland, op zaterdag 26 januari zien als de vijfde serieuze poging het station nieuw leven in te blazen.

Het was de Ier Ronan O'Rahilly die met het idee van commerciële radio vanaf zendschepen voor de Britse kust kwam, na het succes van Radio Veronica voor de Nederlandse kust. Nadat Ronan zijn idee werkelijkheid was geworden volgden vele andere succesvolle en minder succesvolle zeezenders om allemaal een stuk geschiedenis te schrijven. Het was onderdeel van de opstand tegen de overheid, die in Engeland en Nederland (om maar twee voorbeelden te noemen) geen invloed wilde op het publieke omroepbestel. In Engeland werd in augustus 1967 een wet van kracht waarbij de zeezenders als het ware werden verboden. Radio Caroline ging echter door tot maart 1968, toen financiële problemen een einde maakten aan de eerste periode.

Nadat een aantal weken RNI in 1970 de naam van Radio Caroline opteerde om de Conservatieve Partij tijdens een verkiezingscampagne te ondersteunen was het in september 1972 dat de tweede start een feit was. Een periode die zou doorlopen tot maart 1980, toen het toenmalige zendschip, de MV Mi Amigo voor de Britse kust zonk. Een tijdperk met veel vallen en opstaan.

In 1983 was Radio Caroline er andermaal weer en de derde periode werd een feit. Uitzendend vanaf een nieuw schip, de MV Ross Revenge, met sterke zenders, kwam men ver. Net als in de 70'er jaren ondersteund door Nederlanders en Vlamingen, die wel geld wilden investeren in ruil voor een tweede station op het zendschip. Ondanks dat de autoriteiten in augustus 1989 illegaal ingrepen en een tijdelijk einde maakten aan de uitzendingen, kwam het station nog enige tijd terug in de ether totdat een stranding andermaal een einde maakte aan een tijdperk.

De vierde start wil ik toewijzen aan de pogingen van Peter Moore, de stationmanager sinds 1987, bij het runnen van de diverse kortstondige uitzendingen vanaf verschillende locaties in Engeland. Hierbij werden onder de zogenaamde Restricted Licences, afgegeven door de Radio Authority, telkens gedurende 28 dagen lang uitzendingen verzorgd. Ook via diverse satellietprojecten heeft Moore aangetoond dat er nog een toekomst was, hoewel zeer kleinschalig en met een team van louter vrijwilligers en een beperkt luisterpubliek.

De vijfde start was dan op 26 januari 2002 en wel legaal in Nederland. Vanuit een studio in Harlingen worden de programma's verspreid op de kabelnetten van Essent in Noord en Oost Nederland, terwijl ook UPC op haar deel van het Friese kabelnet de programma's verzorgt. Een grote schare zakelijke relaties, persvertegenwoordigers en medewerkers waren om 11 uur in de ochtend aanwezig bij de officiële opening. Een aantal duikers kwam rond die tijd bij het party schip, dat was ingehuurd voor de festiviteiten, om 'iets dat vermist was', op te duiken. Nadat een politiemotor en politieauto met loeiende sirenes bij het schip waren gearriveerd, dit ter escorte van een 'soort van onderwereldfiguur' in

zijn Rolls Royce', werd het duikobject overgedragen. Een oude stereoset, die vervolgens werd aangesloten aan een 'kabel'. Radio Caroline Nederland was een feit.

Om 12 uur namen de uitzendingen een aanvang met Sietse Brouwer, die de initiator van Caroline Nederland is. Tijdens een toespraak stelde hij dat het niet om een aparte organisatie gaat maar dat het doel is dat de activiteiten van de Engelse organisatie (satelliet en internetuitzendingen) gezien moeten worden als één organisatie. Caroline Nederland is juridisch gezien wel een aparte onderneming gezien voor dit doel in Nederland een B.V. is opgericht. Als eerste twee platen, die werden gedraaid, twee typische Caroline songs: 'All you need is love' van The Beatles en 'Fool if you think it's over' van Chris Rea. Kabelradio, de vraag of er toekomst is voor Caroline Nederland staat derhalve meteen centraal. Men heeft een beperkt luisterpubliek dat niet kan afstemmen op het werk of in de auto. Slechts de huiskamer en andere plekken binnen het huis zijn het bereik van deze nieuwe poging van Radio Caroline.

Duidelijk in de eerste programma's is te merken dat men vooraf wel gezorgd heeft voor enige financiële ondersteuning, middels bedrijven die de organisatie ondersteunen als sponsoren en adverteerders. Een goede zaak, gezien we dit eerder binnen de diverse pogingen in het begin soms hebben gemist. Onder de aanwezige deejays, die de moeite hadden genomen uit diverse landen over te komen, troffen we Andy Brooks, Chris Kennedy (die beiden eerst de boot naar Nederland hadden gemist), Graham Gill, Steve Gordon, Graham L Hall, Dave Foster, Rob Ashard en Barry James aan. Zij allen en anderen zullen in de toekomst verantwoordelijk zijn voor de presentatie van de Caroline shows, die niet alleen LP tracks maar ook andere muziek uit de pophistorie en rockmuziek zullen brengen. Uiteraard met de alom beschreven Loving Awareness boodschap. Want daar, aldus Sietse Brouwer, had Ronan O Rahilly andermaal op aangedrongen.

De bijeenkomst was er een van tevredenheid dat het dan eindelijk zo ver is dat een station, dat wereldwijd bekend is en al veertig jaar actief, een langdurige legale status heeft verworven. Een status die de Britse autoriteiten het station naar mijn mening al jaren geleden hadden moeten geven, gelijk Nederland Veronica in 1975 een legale status verschafte. Grote afwezigen tijdens de opening waren Ronan O'Rahilly en Peter Moore. Ronan heeft de laatste decennia vaker de achtergrond opgezocht en dit is, volgens Sietse, een onderdeel van de mystiek die bij deze legendarische Ier behoort. Het ontbreken van Peter Moore als stationmanager van de Caroline organisatie moet echter als dé blunder van deze dag worden gezien. Niet dat het aan Sietse Brouwer en zijn team ligt. Ook ik heb persoonlijk nog een tweetal pogingen ondernomen om Moore te overtuigen dat zijn aanwezigheid noodzaak was op deze openingsdag maar Peter Moore vond het belangrijker het weekend met zijn vriendin door te brengen in Noord Londen. Je vraagt je dan af waar de band met het station is gebleven en daarmee kan ook duidelijk aangegeven worden dat Moore meer en meer Caroline als een speeltje ziet waar zijn naam aan verbonden is. Nee, wat mij betreft mag de positie van Peter Moore, hoewel hij veel voor de organisatie betekend heeft, naar de achtergrond verdwijnen en vervangen worden door een krachtig figuur die in ieder geval in staat is met de satellietservice een gedegen station neer te zetten, waarbij de persoon van Bob LeRoi reeds is voorgesteld. Maar Moore is persoonlijk bevreesd voor zijn positie, ziet Le Roi als een aardige man maar niet voor Radio Caroline. Juist hij zou de individuen, die nu bij het station in Engeland actief zijn, op één lijn kunnen zetten en een echte Radio Caroline kunnen creëren.

Wat betreft de organisatie en de programma's van Radio Caroline Nederland in eerste instantie niet anders dan 'chapeau' voor Sietse en zijn team. Goede promotie, een op het oog een goede organisatie en hopelijk een schat aan adverteerders, die het mogelijk maken de organisatie de ruimte te geven in de toekomst nog veel meer aansluitingen te krijgen op de diverse kabelnetten. Iets wat namelijk veel radioluisteraars vergeten is dat er aan de kabelmaatschappijen veel geld dient te worden betaald om überhaupt te worden toegelaten op een kabelnet. Ook kan men spoedig via twee internetstreams luisteren naar het nieuwe Radio Caroline Nederland, waarbij per stream 360 mensen tegelijk kunnen luisteren.

Afsluitend wens ik, met mijn jarenlange betrokkenheid op de achtergrond bij het station in de laatste drie decennia, Sietse en zijn team al het succes van de wereld toe om deze vijfde start tot een gigantisch succes te kunnen uitbouwen.

HANS KNOT

© Martin vander Ven

INTERNET SURFTIPS

Ook deze maand weer een aantal tips voor het opvragen van pagina's op Internet. Maar zoals gebruikelijk eerst ons eigen webadres:
www.mediacommunicatie.nl

Daarnaast heeft Hans Knot, tezamen met Ger Tillekens, een eigen site, via de Universiteit Groningen, waarop diverse langere verhalen over de geschiedenis van de popradio en de popmuziek. Deze site heeft de mogelijkheid tot het beluisteren van fragmenten en het zien van vele historische foto's. Er wordt gestreefd maandelijks met een (aantal) nieuwe verhalen te komen. Bookmarken dus: **www.soundscapes.info**

De verschillende thema's binnen het on line tijdschrift zijn ook zeer gemakkelijk te ontsluiten:
Alles over zeezenders:
offshore.soundscapes.info
Alles over landpiraten en kleinschalige radio:
micro.soundscapes.info
Alles over historische bijdragen radio en televisie:
history.soundscapes.info

Rob Olthof kun je E-mailen via **SMC@caiw.nl**
Hans Knot kun je E-mailen via:
H.Knot@ppsw.rug.nl en/of **HKnot@home.nl**

Ook deze maand weer een aantal leuke sites om eens te bekijken. Allereerst gaan we naar foto's van de Norderney, recentelijk genomen:
www.gironet.nl/home/rovawe/veronica

Eén van de kandidaten voor de definitieve FM licentie voor Reading en omgeving is al op het net te beluisteren: **http://www.reading107.co.uk**

Peter Messingfeld bericht weer uitgebreid over zijn radioreizen, zoals hij heeft gemaakt in het afgelopen jaar:**www.travelseries.tripod.com**

In Noorwegen zit ook een oude bekende die nog steeds actief is binnen de radio:
www.northernstar.no

Doug Shields, destijds werkzaam op Abe Nathan's Voice of Peace, heeft een korte herinnering op het net gezet.
http://nswas.com.opinion-disc14/00000006.htm

Een site over de zestiger jaren gerelateerd aan de zeezenders is erg leuk om te bezoeken:
www.geocities.com/offshoreradio1960s/

De mist ingaan in je programma overkomt iedereen. Er zijn mensen die dergelijke versprekingen opnemen en verzamelen. Kijk maar eens op:
www.radiopannen.de

Nu we toch in Duitsland zijn lijkt het ons verstandig eens te kijken op de site van de Süd West Funk: **www.swr.de**

Waarom is Jeroen van Inkel één van de heden daagse beste deejays en wordt hij derhalve zo goed betaald? Kijk naar de volgende site, die iedere week wordt bijgewerkt:
www.rinkeldekinkel.com

Enige tijd geleden meldden we dat Tony Brandon, ooit bij Radio London begonnen, een nieuwe werkgever heeft:
www.saga.co.uk/saga1057fm/profile_brandon.htm

Uit de dagen van Radio 270 kennen we onder meer Hall York. Een puzzeltje voor jullie is wie van de drie personen op de volgende site nu eigenlijk Hall York is:
www.trp.hku.hk/profiles.html

En dan Caroline's Bud Bullou, die er in de eind jaren zestig actief was en al weer decennia lang in Amerika te horen is op de radio:
http://wolf1490.tripod.com/wolf1490/id2.html

Kijk ook eens op de informatiesite over etherpiraten, ze zijn er echt nog:
www.etherpirateninfo.nl

Dan een site waarop een uitgebreide beschrijving is terug te vinden omtrent Nobert, die niet alleen in het muziekwezen actief was maar ook deejay bij Radio Mi Amigo:
www.vbro.be/nobert.pdf

Ook een leuke site met allerlei dingen over radio, piraten en jingles is de volgende:
http://listen.to/radioenmeer

Eventuele reacties graag melden via:
Hknot@home.nl

MARTIN VAN DER VEN EN HANS KNOT